

UNIVERSITATEA LIBERĂ INTERNAȚIONALĂ DIN MOLDOVA

**Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 339.9:334.72(043.3)=135.1/C85**

CREȚOIU RALUCA IONELA

**IMPACTUL GLOBALIZĂRII ASUPRA SUSTENABILITĂȚII
ÎNȚREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII**

**Specialitatea 521.02
ECONOMIE MONDIALĂ; RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE**

**AUTOREFERATUL
tezei de doctor în economie**

Chișinău, 2015

**Teza a fost elaborată în cadrul catedrei „Business și Administrare, REI și Turism”,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova.**

Conducător științific:

ȚĂU Nicolae, doctor habilitat în economie, profesor universitar

Referenți oficiali:

LOBANOV Natalia, doctor habilitat în economie, conferențiar universitar

BRAICU Cezar, doctor în economie, conferențiar universitar, România

Componența Consiliului Științific Specializat:

BURLACU Natalia, **președinte**, doctor habilitat în economie, profesor universitar

EFROS Stela, **secretar științific**, doctor în economie

STRATAN Alexandru, doctor habilitat în economie, profesor universitar

ONOFREI Alexandru, doctor habilitat în economie, profesor universitar

HURLOIU Lăcrămioara-Rodica, doctor în economie, conferențiar universitar, România

PĂRȚACHI Ion, **doctor în economie, profesor universitar**

Susținerea va avea loc la **18 august 2015**, ora **11:00** în ședința Consiliului Științific Specializat **D 34.521.02-07** din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova, mun. Chișinău, str. Vlaicu Pârcălab 52, et.2, br. 214,MD-2012,

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate în Biblioteca ULIM și la pagina web a CNAA (www.cnaa.md)

Autoreferatul a fost expediat la _____

**Secretar științific
al Consiliului Științific Specializat**
dr. în economie, conf. univ., ULIM

EFROS Stela

Conducător științific,
dr. hab. în economie, prof. univ., ULIM

Țău Nicolae

Autor

CREȚOIU Raluca Ionela

© Crețoiu Raluca-Ionela, 2015

I. REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. Globalizarea reprezintă un fenomen esențial referitor la creșterea interdependențelor dintre statele naționale, ca rezultat al expansiunii și intensificării relațiilor internaționale în plan economic, politic, social și cultural. Consecința directă a acestei expansiuni are în vedere dimensiunea globală la care se ridică problemele apărute la nivelul economiei mondiale, probleme care necesită la rândul lor o rezolvare globală. Totodată este necesar de menționat că, în acest context, performanța unei economii naționale depinde într-o mare măsură de promovarea relațiilor economice internaționale, de participarea la circuitul economic mondial. Fenomenul globalizării este extrem de actual și datorită faptului că reprezintă expresia unei dinamici a economiei mondiale, ceea ce evidențiază o evoluție continuă care poate fi analizată în permanență. O serie de efecte ale procesului de globalizare sunt vizibile nu numai în plan macroeconomic ci și la nivel microeconomic, al activității curente a agenților economici.

Impactul globalizării asupra sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii face referire la un domeniu complex, care presupune o abordare flexibilă și echidistantă a problematicii referitoare la globalizare și impactul ei asupra dezvoltării sustenabile.

Cercetarea științifică aferentă prezentei teze este legată în mod nemijlocit de gradul de actualitate și interes pe care studiul problematicii referitoare la fenomenul globalizării și impactul asupra sustenabilității îl suscită în prezent. În teză sunt investigate printr-un demers științific de nivel academic, modalitățile în care globalizarea, văzută ca un fenomen care influențează politicile sectoriale, macroeconomice ale statelor lumii poate influența și activitatea agenților economici la nivel microeconomic. Din această perspectivă este considerată interesantă abordarea problematicii referitoare la posibilele efecte pe care globalizarea le poate avea în mod direct asupra activității desfășurate de una dintre cele mai active și dinamice verigi din cadrul proceselor specifice economiilor naționale moderne sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii. Calitate care implică stabilirea unui echilibru între creșterea economică, protecția mediului, identificarea resurselor alternative, fără a epuiza resursele disponibile existente.

Având în vedere cele susținute, considerăm că actualitatea temei abordate în cadrul tezei este evidențiată cu putere de caracteristicile fenomenului economic complex supus studiului – globalizarea și influențele sale - dinamismul și multiplele planuri de manifestare – realități concrete care acționează asupra peisajului actual al economiei mondiale în permanență.

Aceste elemente confirmă actualitatea temei de cercetare abordată și identifică necesitatea elaborării unor aspecte metodologice și aplicative referitoare la impactul globalizării asupra sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii.

Domeniul de cercetare este relevat de către demersul cercetării – investigarea cu mijloace științifice a problematicii IMM-urilor în contextul actual al fenomenului de globalizare. Deși influența exercitată de către globalizare este relevată în special din perspectiva domeniului economic, se pot remarca și alte fațete specifice fenomenului, care au fost tangențial puse în lumină – efectele globalizării din punct de vedere social sau cultural.

Scopul și obiectivele tezei constau în dezvoltarea principiului teoretic-metodologic și aplicativ de analiză și instrumentare a sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii, investigarea influențelor complexe pe care globalizarea le are asupra activității IMM-urilor, precum și fundamentarea unui model care să conducă la optimizarea activității întreprinderilor mici și mijlocii la etapa contemporană.

Pentru realizarea acestui scop sunt formulate următoarele **obiective**:

- Aprofundarea investigațiilor științifice și fundamentarea conceptuală corespunzătoare a dimensiunilor și conținutului fenomenului de globalizare;

- Identificarea implicațiilor pe care le are globalizarea atât la nivel macroeconomic cât și microeconomic;
- Sistematizarea particularităților culturii organizaționale specifice IMM-urilor din Republica Moldova;
- Identificarea conținutului și particularităților strategiilor de afaceri ale IMM-urilor într-un mediu global;
- Identificarea influențelor pe care variabilele specifice globalizării le au asupra activității IMM-urilor;
- Fundamentarea unui model de plan de management - marketing destinat optimizării activității IMM-urilor în condițiile influențelor specifice fenomenului de globalizare din cadrul economiei mondiale;
- Realizarea unei cercetări cantitative pentru identificarea efectelor pe care globalizarea le are asupra activității întreprinderilor mici și mijlocii;

Gradul de studiere a problemei cercetate

Fenomenul globalizării presupune o dezvoltare continuă și complexă, având multiple efecte pe plan economic, social, cultural și politic. Conceptualizarea globalizării a reprezentat preocuparea unui număr mare de specialiști cum ar fi: Chițiga G., Barbu I.C., Barbu C. M., Bădescu I., Bondrea A.A., Calițoiu O., Cosma S., Constantinescu M., Dinu M., Gribincea A., Grigoruț C., Lupan M., Nistor F., Popescu I., Popa C., Raufer X., Rădescu O.D., Roșca P., Sârbovan M.,

Din punct de vedere al implicațiilor globalizării la nivel macroeconomic se pot remarca lucrările autorilor: Apostoaie C.M., Azam R., Bal A., Barbu V., Burghilea C., Cărbune N., Cristea A., Cernat C., Condruz-Băcescu M.I., Dumitrescu S., Ene C., Franț F., Giurcă Vasilescu L., Gurgu E., Huzum L., Khan H., Lupan M., Manciu V., Muhammad D., M., Paliu-Popa L., Pivodă R., Preda M., Syed A.S., Țâu N., Tănase D., Tănase A., Troia A., Voievozeanu (Petre) M.C.N.

Categoria economică a IMM-urilor a fost conceptualizată în lucrările unor specialiști precum: Anghel L.D., Braicu C., Gănescu C., Hurloiu L.R., Marga A., Năstase M., Nicolescu O. În cadrul mediului concurențial contemporan, IMM-urile dezvoltă o serie întregă de strategii de afaceri, destinate atingerii obiectivelor stabilite. Printre specialiștii care s-au preocupat de aceste aspecte se pot enumera: Andronov D. E., Armstrong G., Dumitriu O., Dumitraș C., Fu H., Kotler Ph., Kouzmanova M., Lefter C., Marga A., Pop Al. N., Schmengler J. H., Zou S.

Analizarea în permanență a mediului global de afaceri, evidențierea trendurilor și a proceselor care determină evoluția acestuia, reprezintă un aspect important în cadrul IMM-urilor.

Conceptualizarea mediului global precum și a componentelor sale (atât la nivel macroeconomic cât și microeconomic) reprezintă elementul principal din cadrul lucrărilor unor specialiști cum ar fi: Cateora R. Ph., Czinkota R.M., Dumitru I., Gilly C.M., Graham L.J., Mathur U.C., Nedelea A., Pop N. Al., Ronkainen A.I., Zaharia R.M.

Problematika referitoare la responsabilitatea socială este abordată în lucrările unor specialiști precum: Belostecinic Gr., Burlacu N., Ciliberti F., Chistruga B., Cojuhari A., Gribincea A., Joseph Ella, Jenkins H., Lobanov N., Munasinghe M.A.T.K., Malkumari A.P., Moldovan D., Pontrandolfo P., Roșca P., Rutherford Robert, Scozzi B., Spence J.L., Țâu N.

Drept **bază informațională** utilizată pentru elaborarea tezei au servit o serie de surse secundare cum ar fi: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, materiale elaborate de către Comisia Europeană, ONU, UNIDO, în ceea ce privește problematica IMM-urilor, Guvernul Republicii Moldova - Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă din România. De asemenea în cadrul bazei informaționale au fost incluse și datele rezultate în urma cercetării derulate de către autoare referitoare la impactul globalizării asupra IMM-urilor din Republica Moldova.

Metodologia cercetării științifice. Cercetarea științifică efectuată a avut o metodologie specifică pentru mai multe tipuri de investigații, cum ar fi: metodele statistice specifice analizării surselor secundare, metode grafice, inducția și deducția, analiza logică. De asemenea, autoarea a utilizat și metodologia științifică specifică pentru cercetările de marketing cantitative – ancheta de teren, aici fiind prezente metode statistice de analiză univariată și multivariată.

Problema științifică soluționată constă în elaborarea cadrului conceptual care exprimă impactul globalizării asupra sustenabilității IMM-urilor. Pe baza elaborării acestui concept precum și a măsurării corelațiilor dintre acestea s-a fundamentat modelul regresional care exprimă intensitatea și direcția corelațiilor în cauză. De asemenea identificarea factorilor și a gradului de corelare permite fundamentarea unui plan de management – marketing, cu obiectivele și seturile de activități aferente destinat optimizării deciziilor IMM-urilor în condițiile manifestării efectelor globalizării și impactul asupra sustenabilității IMM-urilor.

Noutatea științifică a tezei cuprinde următoarele elemente:

Noutatea științifică a rezultatelor obținute rezultă în:

- dezvoltarea aspectelor teoretice și metodologice privind extinderea globalizării și impactul ei asupra sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii;
- realizarea unui demers original constând în sistematizarea strategiilor specifice întreprinderilor mici și mijlocii în cadrul mediului global de afaceri și sublinierea rolului parteneriatelor strategice în asigurarea sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii;
- realizarea unui demers practic – metodologic original, prin care s-a implementat o cercetare cantitativă pentru explicitarea factorilor care afectează sustenabilitatea IMM-urilor din perspectiva globalizării;
- evidențierea corelațiilor dintre variabilele identificate, elaborarea unui model regresional propriu pentru testarea importanței acordate globalizării de către decidenții din cadrul întreprinderilor mici și mijlocii;
- identificarea implicațiilor globalizării în dezvoltarea economică sustenabilă la nivel macroeconomic și microeconomic;
- Fundamentarea și implementarea unui model de plan de management - marketing destinat optimizării activității IMM-urilor în condițiile influențelor specifice fenomenului de globalizare;

Rezultatele științifice înaintate spre susținere, se referă la:

- Identificarea variabilelor care caracterizează influența fenomenului globalizării asupra sustenabilității activității IMM-urilor din Republica Moldova
- Modelul regresional privind corelarea variabilelor referitoare la influența globalizării și importanța acordată acesteia
- Modelul planului de management - marketing destinat optimizării activității IMM-urilor în contextul influențelor exercitate de către fenomenul globalizării

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării sunt strâns legate de definirea conceptului de globalizare, a dimensiunilor și influențelor acesteia la nivel macro și microeconomic.

De asemenea a fost pusă în valoare conceptualizarea responsabilității sociale a IMM-urilor și a dezvoltării sustenabile, elaborarea unor strategii de afaceri adaptate unui mediu global. Cercetările efectuate au determinat factorii care influențează activitatea IMM-urilor din perspectiva variabilelor care caracterizează efectele globalizării în prezent, au permis identificarea și măsurarea corelațiilor dintre acești factori și gradul de importanță asociat fenomenului globalizării din perspectiva percepției managementului IMM-urilor din Republica Moldova. În cadrul tezei se evidențiază și modelul unui plan de management - marketing destinat creșterii eficienței și optimizării activității de marketing a IMM-urilor pornind de la influența factorilor determinanți pentru efectele globalizării.

Implementarea rezultatelor științifice. Implementarea rezultatelor științifice este confirmată prin certificatele de implementare, eliberate de către SC „Grădina Mărioarei”, Întreprinderea Individuală „Prunean”, Republica Moldova, SC „Monirom Trading SRL, România. De asemenea, rezultatele cercetării cu caracter aplicativ au fost prezentate Ministerului Economiei și Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, pentru luarea deciziilor de implementare.

Aprobarea rezultatelor științifice. Rezultatele științifice obținute pe parcursul realizării demersurilor teoretico-aplicative asociate elaborării tezei de doctorat au fost prezentate și discutate în cadrul unor manifestări științifice precum: 17th International Economic Conference – IECS 2010, „The Economic World’ Destiny: Crisis and Globalization?”, 13-14 May 2010, Sibiu, România, The International Seminar European Spaces "European Economic Policies" 8 - 9 octombrie, 2010, Târgoviște, România, 19th International Economic Conference-IECS 2012, „The persistence of the global economic crisis: causes, implications, solutions”, 15-18 iunie, 2012, Sibiu, România; 21st International Business Information Management Association Conference on Vision 2020: Innovation, Development Sustainability, and Economic Growth, Austria, Vienna, 27-28 iunie 2013; 4th International Conference on Law and Social Order, Universitatea Spiru Haret, Constanța, 25 aprilie 2014.

Publicații. Demersul teoretico – aplicativ asociat tezei de doctorat se regăsește în 10 lucrări științifice însumând un volum total de 5,3 coli de autor.

Volumul și structura tezei de doctor a fost elaborată în baza obiectivelor și scopului cercetării științifice și cuprinde: adnotările, lista abrevierilor, introducere, 3 capitole, 9 tabele, 21 figuri, 13 formule, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 152 surse, toate inserate în 130 pagini text principal.

Structura lucrării reflectă atât scopul propus, cât și necesitățile de ordin științific și metodologic specifice temei abordate. Astfel, lucrarea cuprinde 3 capitole, prezentate într-o ordine cronologică, care se completează și pregătesc demersul final asociat cercetării având drept obiectiv relevarea implicațiilor globalizării asupra activității IMM-urilor.

În debutul **primului capitol** sunt prezentate într-o manieră deopotrivă sintetică și analitică, conceptul de globalizare precum și caracteristicile conceptului de globalizare, evoluția globalizării, implicațiile culturale și istorice ale acesteia.

Capitolul se continuă cu prezentarea și analizarea implicațiilor la nivel macroeconomic ale globalizării fiind analizate pe rând relațiile dintre acest concept și ordinea economică internațională, diviziunea internațională a muncii, relațiile economice internaționale, Organizația Națiunilor Unite.

Capitolul al doilea reprezintă o continuare firească a demersului început în cadrul primului capitol, referitor la implicațiile globalizării.

Capitolul debutează cu o prezentare a categoriei economice specifice IMM-urilor fiind trecute în revistă comparativ criteriile după care se clasifică acest tip de agenți economici.

Urmează apoi prezentarea particularității dezvoltării relațiilor de afaceri și a parteneriatelor strategice. Sunt trecute în revistă atât aspecte privind mediul de afaceri global în care activează IMM-urile cât și caracteristicile strategiilor organizațiilor de tip IMM în cadrul mediului de afaceri global.

Finalul capitolului al doilea este dedicat problematicii responsabilității sociale a IMM-urilor, având drept scop evidențierea importanței implicării acestora în cadrul comunităților locale și transformarea responsabilității sociale într-un atribut concurențial, competitiv.

Capitolul al treilea propune elementul fundamental pentru realizarea obiectivelor cercetării științifice doctorale și anume, o cercetare cantitativă sub forma anchetei de teren care urmărește evidențierea implicațiilor pe care globalizarea le are la nivelul activității IMM-urilor din Republica Moldova.

Finalul capitolului prezintă analiza datelor obținute în urma cercetării și evidențierea concluziilor care au pus în evidență validarea unui model regresional bazat pe 5 variabile independente și o variabilă dependentă referitoare la efectele pe care globalizarea le poate avea asupra IMM-urilor.

De asemenea, finalul capitolului propune dezvoltarea unui plan de management-marketing la nivelul unui IMM, cu obiective și seturi de activități fundamentate pe baza rezultatelor cercetării întreprinse.

Teza de doctorat se încheie cu compartimentul „**Concluzii generale și recomandări** care sintetizează întregul demers teoretic și aplicativ cu conexiunile de rigoare și reevaluarea informațiilor dobândite pe parcursul cercetării privind impactul globalizării asupra sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii.

Relevanța temei abordate se corelează cu elementele referitoare la originalitate și noutatea pentru domeniu a acesteia. Astfel, tema este relevantă nu numai din perspectiva domeniului de doctorat, ci și din perspectiva conținutului conectat la necesitățile actuale ale economiei și aplicării aparatului științific specific. Globalizarea este și va ramane un subiect disputat de către o mare parte din specialiștii din diverse domenii ale cunoașterii, atât datorită conținutului complex cât și datorită conexiunilor cu diverse planuri ale dezvoltării socio-umane.

Cuvinte-cheie: globalizare, întreprinderi mici și mijlocii, management, marketing, optimizare, sustenabilitate, cercetare cantitativă, dezvoltare durabilă, economie mondială, relații economice internaționale, creștere economică, arta guvernării, avantaj absolut, avantaj comparativ, avantaj competitiv, transfer de tehnologii, sinergie, cluster, strategie globală.

II. CONȚINUTUL TEZEI

În primul capitol al tezei “**Aspecte teoretice și metodologice privind globalizarea și impactul asupra sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii**” autorul a analizat diverse viziuni teoretico metodologice referitor la impactul globalizării asupra dezvoltării sustenabile a întreprinderilor mici și mijlocii. Fenomenul de globalizare a economiei mondiale este de mai mult timp un fenomen generat de realități inconfundabile. De la lansare și până în prezent ea a fost implementată în forme specifice și complexe care uneori au fost dificil de înțeles. Intensificarea globalizării economice în secolul XX a creat probleme care nu mai pot fi soluționate folosind instrumentarul vechi din secolul trecut. De aceea misiunea acestei cercetări este de a investiga literatura națională și internațională de specialitate și de a propune un nou instrumentar științific în evaluarea și analiza proceselor contemporane. La nivel mondial globalizarea este percepută în toate domeniile, dar cel mai înalt nivel a atins dimensiunea economică. Fenomenul globalizării a creat condiții pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii care consolidează afacerile la nivel național și internațional, independent sau în clustere.

În opinia noastră globalizarea este un fenomen cu un puternic impact asupra activității întreprinderilor mici și mijlocii, formează un mediu concurențial în care supraviețuirea implică activitatea lor într-un climat care permite producerea valorii adăugate și capacitatea de a se dezvolta. Integrarea întreprinderilor mici și mijlocii într-o economie globalizată liberă, solicită acestora un nivel înalt de competitivitate.

Întreprinderile mici și mijlocii servesc drept motor al creșterii economice. După ascensiunea din ultimile decenii, se apreciază că întreprinderile mici și mijlocii constituie vectorul principal al progresului economic, atât în țările dezvoltate, cât și în cele în curs de dezvoltare. Procesele globalizării au creat condiții favorabile expansiunii firmelor mici și mijlocii creînd o nouă configurație a economiei mondiale.

Statisticile la nivel mondial relevă că întreprinderile mici și mijlocii predomină absolut în economie, atingând cifra de 99% din totalul întreprinderilor, reprezentând aproximativ 50% din

produsului intern brut, cu un procent de angajare a forței de muncă de 63%, și cu un impact semnificativ asupra poluării industriale, IMM-urile au fost marginalizate în dezbaterile privind practicile de afaceri sustenabile și au fost lente în adoptarea unor îmbunătățiri legate de mediu

La nivelul Uniunii Europene în 2013 întreprinderile mici și mijlocii au atins cifra de 21,6 mln, reprezentând 99,8% din totalul întreprinderilor, 66,9% din totalul populației ocupate și 58,1% din valoarea adăugată (tabelul 1.).

Întreprinderile micro reprezintă 92,4% din totalul întreprinderilor mici și mijlocii, distribuția locurilor de muncă și valoarea adăugată în cele trei grupuri reprezentând, 29,1, 20,6, 17,2 și respectiv, 21,6, 18,2, 18,3 din valoarea adăugată generată de IMM-uri la nivel european.

Tabel 1. Intreprinderi mici și mijlocii și întreprinderi mari: numărul întreprinderilor, valoarea adăugată și locuri de muncă în EU28 în 2013

	Micro	Mici	Mijlocii	IMM-uri	Mari	Total
Număr de întreprinderi						
Număr	19,969,338	1,378,374	223,648	21,571,360	43,517	21,614,908
%	92.4	6.4	1.0	99.8	0.2	100
Ocuparea forței de muncă						
Număr	38,629,012	27,353,660	22,860,792	88,843,464	44,053,576	132,897,040
%	29,1	20,6	17,2	66,9	33,1	100
Valoarea adăugată la costul factorilor						
Milioane de euro	1,362,336	1,147,885	1,156,558	3,666,779	2,643,795	6,310,557
%	21,6	18,2	18,3	58,1	41,9	100

Sursa: Eurostat, National Statistical Offices and DIW Economy [1]

Pe larg, globalizarea reprezintă un fenomen esențial al creșterii interdependențelor dintre statele naționale, ca rezultat al expansiunii și intensificării relațiilor internaționale în plan economic, politic, social și cultural, având drept consecință faptul că problemele sunt mai mult globale decât naționale, atrăgând după sine o rezolvare globală. Dezbătută din perspectiva economică și financiară, globalizarea poate constitui consolidarea și extinderea relațiilor dintre economiile naționale pe piața internațională a bunurilor, serviciilor și în special a capitalurilor.

În opinia savanților globalizarea este un proces prin care se stabilesc anumite legături între economii, societăți și națiuni, fenomenele care au loc într-un colț al lumii având impact și asupra celorlalte popoare. Pe lângă acest aspect, mai are și rolul de a uni oamenii astfel încât să se creeze impresia unei lumi globale compacte, cu menirea de adaptare a omului într-o lume globalizată reprezintă o realitate prezentă și viitoare cu care fiecare națiune va interacționa, iar neadaptarea la acest mediu global va conduce la pierderea poziției pe piață și implicit a segmentelor de piață deja câștigate.

Astfel globalizarea poate fi văzută ca un sistem de interacțiuni între statele lumii având scopul de a dezvolta o economie globală și promovând integrarea economiilor naționale și a diverselor entități sociale din întreaga lume, datorită complexității și dinamicii sale, fenomenul de globalizare necesită o abordare pe măsură din partea factorilor de răspundere la nivel național și internațional, dezvoltarea unei viziuni ample cu evidențierea problemelor globale într-un orizont de timp larg, pe mai multe planuri simultane.

În altă ordine de idei, globalizarea este un proces de natura geoeconomică și mai apoi geopolitică și geoculturală, reprezentând nu numai o apropiere ci și o înglobare a economiilor mai multor țări.

În context global, atât din punct de vedere economic cât și politic, concurența dintre țări are un rol esențial atât în satisfacerea nevoilor **consumatorilor globalizați** cât și în folosirea cât mai adecvată a resurselor astfel putând alege varianta cea mai oportună în stabilirea normelor pe care

țările le pot atribui produselor sau serviciilor. Consumatorii globalizați se caracterizează printr-o serie de elemente cum ar fi: o deschidere mai mare spre nou și o atenție sporită oferită caracteristicilor produselor și serviciilor, existența unui impact deosebit al volumului mare de informații care permite consumatorilor selectarea a ceea ce corespunde întocmai nevoilor și dorințelor acestora, consumatorii își aduc de multe ori propria contribuție la conceperea unui produs sau serviciu etc.

Globalizarea, prin natura sa socială are intenția de a satisface nevoile și dorințele oamenilor, iar comportamentul acestora va fi cel care va stabili bunul mers al acestui proces de lungă durată. Fenomen de o complexitate și de o dimensiune fără limite, globalizarea are un impact deosebit de important asupra activității omului, urmărind să transmită oamenilor la nivel global, ideea de solidaritate și schimb de cultură. În contextul procesului de globalizare, deși oamenii de pe întreg globul au oportunitatea de a străbate întreaga lume preluând din culturile celorlalte popoare astfel reușind să selecteze ceea ce este mai bun pentru ei, nu înseamnă că trebuie să-și piardă identitatea culturală, ci chiar este vital să o mențină totodată reușind să supraviețuiască acestui fenomen care își lasă amprenta asupra fiecărui individ în parte.

Tehnologia avansată a informației și a comunicațiilor, facilitatea accesului global la informație, volumul tot mai mare de informație electronică, precum și globalizarea influențează în mare măsură organizația modernă, tehnologiile inovatoare conducând spre înlăturarea barierelor geografice rezultând astfel înființarea unei organizații globale.

Majoritatea statelor au parte de consultanța și suportul organizațiilor internaționale în scopul amplificării evoluției acestora. Statele care beneficiază de acest suport nu au putut să depășească bariera inflaționistă, nici să determine economia să mențină o creștere economică constantă. Totuși, în interiorul organizațiilor internaționale nu au intervenit schimbări majore în realizarea rezultatelor pozitive din cadrul activităților desfășurate.

În contextul globalizării există o serie de **factori** care au condus la declanșarea acestui fenomen, dintre care:

Inovația tehnologică – cuprinde tehnologia de informare și comunicare. În majoritatea domeniilor de activitate, de la cele tradiționale la cele moderne, informația și comunicarea ocupă un rol deosebit de important, cele două reprezentând elementele vitale ale omului globalizat cu ajutorul cărora acesta este la curent cu toate evenimentele care se desfășoară pe întreg mapamondul.

În opinia lui Dan Rodrik, globalizarea a avut un efect pozitiv asupra țărilor dezvoltate, pentru muncitorii săraci din China și din Asia, însă a avut și efecte negative asupra șomerilor din celelalte țări ale lumii. Dacă există o democrație, aceasta se află la nivel național, nicidecum la nivel global, neexistând un regim fiscal global, securitate globală, toate acestea având repercursiuni asupra piețelor globale ducând la instabilitatea acestora. Tocmai această instabilitate existentă între piețele globale și puterea națională a guvernelor constituie una dintre preocupările majore ale globalizării. La nivelul pieței concurențiale globalese conturează din ce în ce mai mult liniile unui „profit” realizat de competitivitatea factorului uman, ținând cont că resursa umană reprezintă cel mai important capital al tuturor organizațiilor care doresc să rămână competitive, fiind apreciată drept cel mai valoros activ al unei companii. În contextul globalizării, capitalul uman devine principalul instrument și mijloc orientat către a genera avantaj competitiv pe termen lung provenit din capacitățile organizației.

Fenomenul globalizării este un proces de integrare la nivel internațional și de raspândirea experienței și tehnologiilor avansate legate de activitatea economică și de producerea serviciilor și bunurilor materiale, forțele promotore fiind extinderea comerțului liber internațional a fluxurilor de capital, accelerarea progresului tehnologic și societății cunoașterii la scară planetară.

Dintre cele mai importante cauze care au condus la apariția fenomenului de globalizare a fost liberalizarea schimburilor comerciale, dezvoltarea piețelor monetare și financiare, progresul în

domeniul informației, comunicării și tehnologiei, internaționalizarea producerii și distribuției promovând dezvoltarea relațiilor economice internaționale. Aceste schimbări la nivelul economiei mondiale, în opinia noastră au fost favorabile expansiunii și dezvoltării sustenabile a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii. Îmbunătățirea modalităților de transport; evoluția tehnologiei conduce la o comunicare mai facilă și la un transfer de informații în toate colțurile lumii, acest lucru fiind posibil cu ajutorul tehnologiei informației și comunicării, precum și evoluția mass-mediei globale; ascensiunea companiilor transnaționale prin extinderea filialelor de tip întreprinderi mici și mijlocii la nivel global; dezvoltarea comerțului internațional prin reducerea barierelor tarifare în cadrul GATT respectiv OMC; creșterea economică și sfârșitul războiului rece; probleme globale cum ar fi clima; progresul tehnologic: costul și viteza transporturilor și comunicațiilor (revoluția informatică); politicile de deschidere din punct de vedere politic și de integrare economică regională și internațională; orientarea spre piață a noilor economii; liberalizarea mișcării internaționale a mărfurilor, persoanelor, forței de muncă și a tehnologiilor la nivel regional; nevoia gestionării unor probleme globale care prin natura lor au efecte nu numai pe termen scurt, dar și pe termen lung; accesul la cultura altor țări, astfel oamenii având numeroase alternative.

Prin internaționalizare, întreprinderile mici și mijlocii stabilesc relații bilaterale cu alte firme din alte țări prin promovarea exporturilor și importurilor, investițiilor străine directe și cooperarea tehnică la nivel internațional. Globalizarea este un proces obiectiv care pe de o parte aduce bunăstare, dar pe de altă parte, aduce bineînțeles și efecte negative.

În opinia autorului impactul globalizării asupra sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii se referă la capacitatea lor de a funcționa continuu într-un viitor nedefinit, fără a ajunge la epuizarea resurselor cheie, ea reprezintă adoptarea unor sisteme pe termen lung, de dezvoltare prin luarea în considerare a problemelor economice, de mediu și sociale. La etapa actuală modul de organizare și dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii creează, mai multe probleme de mediu sau sociale, printre ele menționăm, extinderea activității, poluarea, consumul excesiv de resurse și în opinia noastră sustenabilitatea oferă soluții reale și de durată pentru consolidarea activității lor pe viitor.

Sustenabilitatea întreprinderilor mici și mijlocii relevă importanța organizării activității lor fără a epuiza resursele disponibile, poluarea mediului și fără compromiterea posibilităților de activitate pe viitor. Conferința mondială asupra mediului de la Rio de Janeiro din 1992 a acordat o atenție deosebită acestui concept, care implică stabilirea unui echilibru între creșterea economică și protecția mediului și identificarea resurselor alternative.

Creșterea economică sustenabilă depinde, din ce în ce mai mult de capacitatea economiilor naționale și regionale de a se schimba și de a inova. Cu alte cuvinte, este nevoie să se depună mai multe eforturi pentru crearea unui mediu, pentru activitatea întreprinderilor mici și mijlocii, care să încurajeze inovarea și cercetarea dezvoltarea. Din acest punct de vedere, sustenabilitatea IMM-urilor se bazează pe următoarele argumente:

- de mediu: prin utilizarea resurselor, fără a pune în pericol subzistența lor pe viitor;
  - economice: prin implementarea parametrilor de eficacitate și creștere economică în bața tehnologiilor avansate;
  - sociale: prin asigurarea implementării principiilor de echitate, bunăstare și vârstă;
  - culturale: prin strategii care identifică identitatea, tradițiile, practicile, și tehnicile folosite de către diferite comunități la nivel național;
- internaționale: prin stabilirea unor relații de parteneriat la nivel regional și internațional.

Într-o societate guvernată de procesul de globalizare, comportamentul consumatorului se află într-o continuă evoluție, în special datorită schimbării mentalității dar și a preferințelor de consum, producătorul adaptându-se permanent la schimbările survenite pe piață tocmai pentru a satisface consumatorului cele mai pretențioase dorințe. Așadar, o influență majoră asupra comportamentului

individual o are cultura ce are în componența sa un ansamblu de convingeri, valori, atitudini, obiceiuri și tradiții pe care individul și le însușește și le transmite mai departe semenilor săi. În contextul unei concurențe acerbe existente pe piață s-au conturat următoarele **tendințe** în rândul consumatorilor: **consumatorul globalizat**, prin accesul neîngradit la informație și prin gradul de educație și cultură are o personalitate în continuă schimbare, preferând un mix între valoarea percepută de acesta și cea culturală, astfel, majoritatea consumatorilor, vor plăti produsele atât în funcție de utilitate cât și din punct de vedere al culturii; **consumatorul modern** își dorește ca produsele și serviciile să fie prezente într-o gamă cât mai diversificată, să fie în trend și să se potrivească celor mai sofisticate nevoi; **consumatorul de azi** se implică activ în conceperea unui produs, respectiv în realizarea ambalajului, astfel având certitudinea că decizia de cumpărare îi aparține în totalitate; își permite să fie mai excentric, are mai multă experiență, mai maleabil și foarte deschis la ceea ce înseamnă nou. De aceea, tocmai referitor la acest concept de noutate, majoritatea consumatorilor consideră că brandurile trebuie să aibă în vedere interesele oamenilor și să contribuie la sustenabilitatea dezvoltării economice.

În trecut, exista un mediu propice pentru dezvoltarea sustenabilă economică, securitatea națională, creșterea nivelului de trai și manifestarea în plan extern oferit de națiuni și axat în ansamblu pe limbă, cultură, și tradiție. Principiul de suveranitate va înceta să mai existe iar dacă va mai exista va fi restrâns, iar o parte din această suveranitate este direcționată către organismele internaționale care pun în aplicare reguli și norme internaționale stabilite de mediul economico-social la nivel mondial. O primă observație impune clarificarea raporturilor existente între cele două concepte – fenomenul globalizării pe de o parte și respectiv diviziunea internațională a muncii. Astfel, relaționarea dintre cele două concepte se manifestă în dublu sens, adică diviziunea internațională a muncii a contribuit la manifestarea condițiilor necesare apariției și dezvoltării procesului de globalizare, în timp ce, ulterior globalizarea a reorientat și modelat tendințele privind diviziunea internațională a muncii.

Diviziunea internațională a muncii constituie un fenomen istoric ce a luat ființă acum două sute de ani, urmare a revoluției industriale, ce exprimă relațiile care iau naștere între economiile naționale referitor la repartizarea activităților economice între ele, poziția și locul țărilor în economia mondială, reprezentând componenta de bază a economiei internaționale.

Diviziunea internațională a muncii a fost definită ca fiind o adevărată sinteză a diverselor forme de specializare a agenților economici care sunt angrenați în cadrul circuitului economic mondial.

Ca urmare a implicării în procesul de diviziune internațională a muncii, țările participante au tendința de a limita realizarea de produse exclusiv pe plan intern, angrenându-se în mod corespunzător în cadrul pieței internaționale. Astfel vor exista țări slab dezvoltate în cadrul cărora se evidențiază o specializare unilaterală alcătuită din cel mult două produse primare și prelucrate, urmate de țări medii dezvoltate și nu în ultimul rând de țările dezvoltate unde se regăsește o specializare îndreptată spre sectoarele din agricultură și servicii.

Există mai multe tipuri și modele pe care specializarea internațională le-a cunoscut și le cunoaște: specializarea intersectorială, specializarea interramuri prelucrătoare, specializarea intraramuri prelucrătoare, specializarea tehnologică și specializarea organologică.

Specializarea internațională, comparativ cu cea internă, urmărește adaptarea propriului potențial din diverse domenii, la trăsăturile cererii de pe piața globală, fiind determinată de diferiți factori. Trebuie remarcat faptul că între globalizare și diviziunea internațională a muncii există o legătură foarte strânsă întrucât, dacă globalizarea semnifică extinderea în afara granițelor unei țări, libertatea comerțului, schimbul de cultură dintre țări, diviziunea internațională a muncii evidențiază raporturile care iau naștere între anumite țări în ceea ce privește dezvoltarea producției și comerțului internațional.

În viziunea lui Adrian Troia, în articolul ”Progresul tehnologic și viitorul muncii” din anul 2011, globalizarea lărgeste diviziunea muncii, iar progresul rapid în tehnologie contribuie la adâncirea ei, reprezentând o amenințare pentru stabilitatea locurilor de muncă și siguranța veniturilor, indiferent că se face referire la țările bogate sau la cele sărace, motivul fiind dezvoltarea piețelor globale, restructurarea economiei, a întreprinderilor și a instituțiilor.

Tabelul 2. Dinamica ratei de evoluție a forței de muncă – prognoză

	1950-2000	2000-2020	2020-2050
SUA	1,67	0,65	0,55
UE	0,63	-0,10	-0,45
JAPONIA	1,24	-0,50	-1,00

Sursa:[7, p 2]

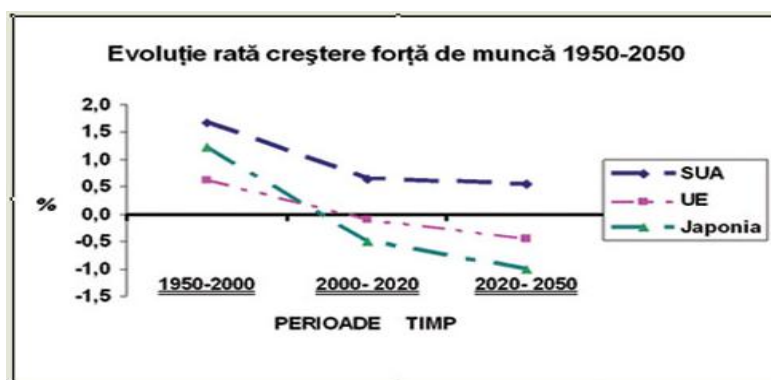

Figura 1. Evoluția ratei de creștere a forței de muncă

Sursa: [7, p 2]

Estimativ, se poate previziona că în anul 2020 doar un procent de 2% din forța de muncă pe plan mondial va trebui să mai desfășoare o muncă în întreprinderile din industrie, dacă actualul ritm de scădere a locurilor de muncă din industrie va continua și în anii următori, iar până în 2040 vor dispărea aproape în totalitate lucrătorii industriali din producție. Mai mult, managerii care provin din țări dezvoltate, indiferent de domeniul de activitate, sunt de părere că nu este necesară mai multă forță de muncă și consideră că nu vor mai exista suficiente locuri de muncă noi, plătite adecvat, în sectoarele de activitate care presupun o suplimentare a cheltuielilor odată cu implementarea noilor tehnologii.

De asemenea, globalizarea se concretizează și printr-o creștere a interdependențelor între state, între diferitele procese economice, sociale și politice ceea ce implică extinderea și amplificarea legăturilor dintre acestea. Globalizarea a apărut pe fundalul dezvoltării foarte accelerate a schimburilor internaționale mijlocite de evoluția tehnologiilor informațiilor, telecomunicațiilor și transporturilor. Ea s-a concretizat într-o serie de fenomene centrate pe multiplicarea și diversificarea schimburilor economice, viteza mare de circulație a capitalurilor, diversificarea practicilor manageriale internaționale. Totodată din perspectiva schimbărilor referitoare la ordinea economică internațională, globalizarea a însemnat și o redistribuire a puterii economice, marcată de o accentuare a decalajelor și a diferențierilor dintre state. Dacă se încearcă o analiză având un grad suficient de obiectivitate se poate constata că, în prezent, globalizarea a dus la accentuarea

avantajelor economice pentru statele dezvoltate, avantaje care s-au menținut în timp și cu ajutorul activității instituțiilor financiare internaționale – FMI, Banca Mondială ș.a.

Fenomenul globalizării și totodată al mondializării este susținut de dezvoltarea relațiilor economice și instituirea unui mediu de afaceri internațional.

Privite ca un ansamblu de activități care se realizează în afara granițelor țării, afacerile internaționale înglobează comerțul internațional, producția externă, serviciile industriale din domeniul transporturilor, turismului, domeniul financiar-bancar, publicității și comunicațiilor, construcțiilor, desfacerii cu amănuntul. Globalizarea, atât din punct de vedere al relațiilor economice internaționale, cât și din punct de vedere al implicațiilor sociale și politice reprezintă un fenomen ireversibil, care afectează toate statele lumii, indiferent de gradul acestora de participare la specializarea internațională sau la circuitul economic internațional.

Elaborarea unor analize conjugate, care să ia în calcul efectul agregat al mai multor tipuri de variabile ne poate ajuta la conturarea unei imagini cât mai complete și coerente referitoare la procesul de globalizare al economiei mondiale.

Sublinierea diferitelor fațete ale acesteia este imperios necesară deoarece fără a lua în considerare principalele tipuri de relaționări existente între globalizare și componentele sistemului economic mondial, nu se poate realiza o aproximare viabilă și elocventă a viitoarelor direcții de evoluție a fenomenului globalizării. Fenomenul globalizării presupune multiple legături implicit cu organisme și organizații mondiale.

Capitolul 2 al tezei de doctorat intitulat **“Influența globalizării asupra comportamentului și sustenabilității organizațiilor de tip întreprinder mici și mijlocii”** cuprinde rezultatele cercetării cu referire la sustenabilitatea întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova.

Întreprinderile mici și mijlocii constituie procentul cel mai mare în rândul întreprinderilor, având o contribuție semnificativă într-o economie globală. Prin funcțiile lor, economice, tehnice și sociale, IMM-urile participă activ la relansarea și sustenabilitatea economiei făcând față astfel recesiunilor economice. În concluzie, se poate spune că IMM-urile reprezintă sectorul cel mai activ al economiei și în același timp cel mai inovator. În opinia autorului, de activitatea întreprinderilor mici și mijlocii depinde sustenabilitatea dezvoltării economice la nivel național, ceea ce înseamnă implementarea tehnologiilor avansate, protecția mediului și economia resurselor, fără a sacrifica activitatea generațiilor viitoare.

Criteriile esențiale care trebuie îndeplinite de către o firmă pentru a putea fi cooptată în categoria firmelor mici sau mijlocii se referă atât la criteriile de natură calitativă cât și la cele de natură cantitativă. În categoria criteriilor de natură calitativă se vor include în majoritatea cazurilor volumul personalului angajat, volumul profitului sau a cifrei de afaceri, volumul realizat al vânzărilor. În categoria criteriilor de natură calitativă se pot lua în considerare un anumit nivel al productivității muncii sau un nivel de integrare în cadrul mediului economic.

Întreprinderea mică sau mijlocie poate fi recunoscută drept o unitate care îmbină într-o procedură specifică factorii de producție, în scopul realizării distribuției sau vânzării produselor și serviciilor.

Nu există o definiție universală a Întreprinderilor Mici și Mijlocii, în literatura de specialitate, lucru care lipsește și în practică, fiecare țară stabilindu-și propriile reguli pe care trebuie să le respecte o afacere astfel încât să poată fi considerată mică.

În opinia lui Peter Drucker, reputatul specialist american, inițiativele aflate în spatele micilor afaceri reprezintă ”un adevărat catalizator pentru creșterea economică”.

IMM-urile vor avea un aport important în ceea ce privește structura și calitatea produsului național brut (PNB). În mare parte, țările dezvoltate au înregistrat o pondere de 60-70% din PIB-ul țării respective. Întreprinderile micro, mici și mijlocii, care reprezintă de fapt IMM-urile, sunt cele

care creează locuri de muncă, activitățile desfășurate de acestea fiind orientate către antreprenoriat. Astfel, la nivelul Uniunii Europene, sunt înregistrate aproximativ 23 milioane de întreprinderi mici și mijlocii care oferă împreună circa 75 de milioane de locuri de muncă și reprezintă de fapt aproximativ 99% din numărul total de întreprinderi existente la nivelul economiei Uniunii.

În cazul României, vor intra în categoria IMM-urilor întreprinderile care au un profit brut sub 5 milioane euro, cu o cifră de afaceri mai mică de 8 milioane de euro și sub 25 % din capitalul social aflat în posesia unei alte firme care nu intră în categoria IMM-urilor. Din punct de vedere al numărului de angajați întreprinderile se vor încadra pe clase diferite astfel:

- Între 0 și 9 angajați vor fi considerate microîntreprinderi
- Între 10 și 49 de angajați întreprinderi mici
- Între 50 și 249 de angajați întreprinderi mijlocii.

Comparativ cu România, în cazul Republicii Moldova, pentru întreprinderile mici și mijlocii este utilizat atât termenul de IMM cât și cel de "mic business" – mică afacere.

Indiferent de termenul utilizat pentru denumire, integrarea unei întreprinderi în aceste categorii va avea la bază volumul de angajați, volumul producției sau a vânzărilor și respectiv mărimea activelor disponibile. Astfel, într-o viziune mai detaliată, criteriile de analiză sunt reprezentate de către: numărul de angajați, suma veniturilor realizate din vânzări, valoarea totală a activelor din cadrul bilanțului pe parcursul unui an.

Astfel, în categoria micro-întreprinderilor sunt incluse întreprinderile care au un număr de angajați sub 9 persoane, venituri din vânzări de 3 milioane lei într-un an și o valoare totală a activelor din cadrul bilanțului pe parcursul unui an tot de 3 milioane lei.

Întreprinderile mijlocii sunt considerate acele întreprinderi care dețin cel mult 249 de angajați, venituri din vânzări de sub 25 de milioane de lei și respectiv o valoare totală a activelor din cadrul bilanțului pe parcursul unui an tot de cel mult 25 milioane lei.

Prin întreaga lor activitate ca și prin specificul datorat flexibilității de care pot da dovadă, IMM-urile vor avea o importanță deosebită la nivelul unei economii naționale fiind capabile să:

- se adreseze nevoilor consumatorilor oferindu-le o gamă diversificată de produse și servicii;
- ofere produse și servicii la prețuri mai mici decât firmele mari;
- amortizeze cheltuielile mult mai rapid comparativ cu firmele mari;
- creeze locuri de muncă pentru majoritatea populației;
- contribuie în mod substanțial atât la creșterea economiei cât și la creșterea nivelului de trai;
- constituie una din sursele fundamentale de venituri ale bugetului statului;
- se implice activ în extinderea concurenței, evitând astfel monopolul;
- prezintă oportunitatea dezvoltării atât profesionale cât și sociale de care poate beneficia majoritatea populației, cu precădere cea activă și inovatoare.
- fie mai simplu de condus și de supravegheat;
- demonstreze flexibilitate și adaptabilitate ridicată la dinamica pieței.

Toate aceste caracteristici ne îndreptățesc să afirmăm că întreprinderile mici și mijlocii sunt considerate de specialiști un sector reprezentativ al secolului XXI, fără de care economia nu poate avansa, atât în plan național cât și global.

Asa cum s-a prezentat mai sus principalele criterii prin care IMM-urile se deosebesc de celelalte tipuri de întreprinderi, în contextul economiei Republicii Moldova se referă la **numărul de angajați și cifra de afaceri sau bilanțul total**. În tabelul de mai jos, evidențiem într-o formă sintetică clasele de IMM-uri corespunzătoare economiei din R. Moldova:

Importanța sectorului IMM-urilor este relevată și de faptul că ele au reprezentat de-a lungul timpului cea mai dinamică componentă a inițiativei private, menținându-se într-un procent crescut la nivelul volumului total de companii de pe piață.

Tabelul 3. Criteriile de clasificare a IMM-urilor

Tip de întreprindere	Nr. angajați	Cifră de afaceri	Bilanț total
Mijlocie	< 250	≤ 50 milioane €	≤ 43 milioane €
Mică	< 50	≤ 10 milioane €	≤ 10 milioane €
Micro	< 10	≤ 2 milioane €	≤ 2 milioane €

Sursa:[9]

Se poate observa în figura de mai jos evoluția numărului de întreprinderi mici și mijlocii din Republica Moldova din intervalul 2009-2013. Astfel, conform Biroului Național de Statistică în anul 2013 numărul întreprinderilor mici și mijlocii (în continuare IMM) a însemnat 50,9 mii întreprinderi, sau cu 1,5 mii întreprinderi (cu 3%) mai mult față de anul 2012. Sectorul IMM reprezintă circa 97,4% din numărul total de întreprinderi.

Analiza evoluției IMM arată o creștere a dimensiunii medii a întreprinderilor din sectorul analizat. Veniturile din vânzări în medie pe o întreprindere în anul 2013 a reprezentat 1521 mii lei sau cu 43 mii lei (cu 2,9%) mai mult față de anul 2012. Veniturile din vânzări ale IMM în medie la un salariat constituie 259,4 mii lei sau cu 16 mii lei (cu 6,6%) mai mult față de anul 2012. Numărul de salariați în medie pe o întreprindere în anul 2013 a constituit 6 persoane, fiind la nivelul anului 2012.

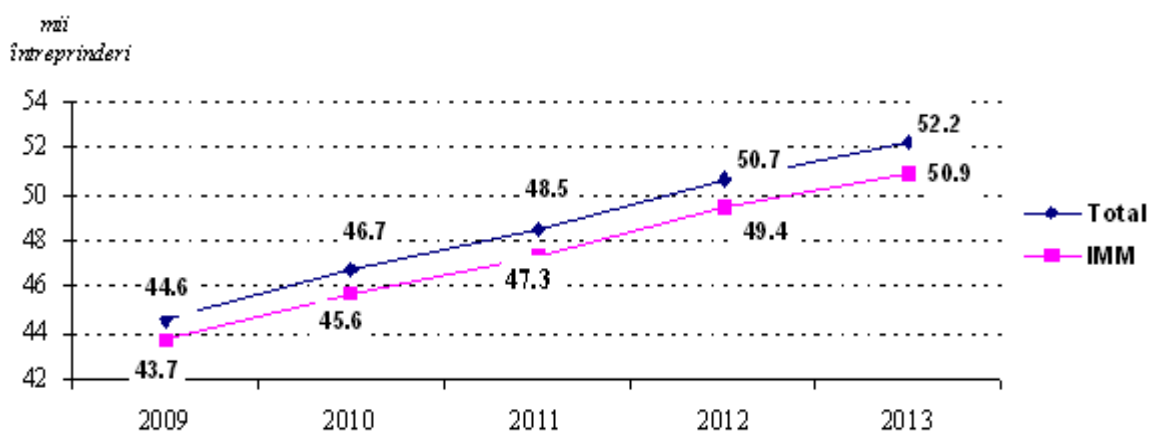

Figura 2. Situația IMM-urilor la nivelul Republicii Moldova
- trend pozitiv între 2009 și 2013

Sursa: [10]

IMM-urile, constituie un izvor nesecat de inovare, așa cum au demonstrat-o tehnologiile de informație și comunicare de ultimă generație, în repetate rânduri, producând bunuri pe piețe, într-o modalitate flexibilă.

Este o necesitate ca promovarea antreprenoriatului să se transforme într-un obiectiv strategic în politicile publice pentru creșterea sustenabilă economică și ocuparea forței de muncă, atâta timp cât globalizarea exercită influențe asupra economiei internaționale.

Astfel, de o importanță majoră este constituirea unui pilon important pentru antreprenori mai inovativi și mai creativi în măsură să aducă redresarea economică și să creeze noi locuri de muncă, în contextul actual. Firmele mai mici sunt subordonate antreprenorilor – respectiv oamenilor cu idei de afaceri care sunt pregătiți să-și asume riscurile pe care le presupune demararea unei afaceri. Unul

dintre factorii care determină oamenii să renunțe la ideea înființării unei afaceri, îl reprezintă factorii culturali. În acest sens este necesar să se pună cât mai mult accentul pe implementarea unei culturi antreprenoriale mult mai bune în rândul tinerilor dar și în școli printr-o educație adecvată. Cel de-al doilea factor îl constituie cerințele administrative și ele fiind un factor negativ care contribuie la **descurajarea** antreprenoriatului. Totodată, antreprenorii trebuie să apeleze la modalitatea cea mai eficientă în descoperirea unui investitor.

Tabelul 4. Ponderea IMM-urilor la nivelul economiei prin prisma volumului personalului și a veniturii din vânzări în perioada 2009 – 2013

Anii	Nr. de întreprinderi, mii			Nr. de salariați, mii persoane			Venituri din vânzări, mil. lei		
	Total	ÎMM	Ponderea ÎMM în total, %	Total	ÎMM	Ponderea ÎMM în total, %	Total	ÎMM	Ponderea ÎMM în total, %
anul 2009	44,6	43,7	97,8	539,2	316,2	58,7	146447,0	57480,0	39,2
anul 2010	46,7	45,6	97,7	526,2	309,4	58,8	177503,2	65263,2	36,8
anul 2011	48,5	47,3	97,5	510,2	294,2	57,7	207676,8	71887,6	34,6
anul 2012	50,7	49,4	97,5	519,9	300,2	57,7	211759,3	73057,0	34,5
anul 2013	52,2	50,9	97,4	524,5	298,4	56,9	231601,4	77413,2	33,4

Sursa: [10]

Sustenabilitatea activității IMM-urilor va fi asigurată cu ajutorul identificării celor mai eficiente modalități de utilizare a resurselor pe termen lung. Având în vedere faptul că majoritatea resurselor aflate la dispoziția agenților economici nu sunt regenerabile, se impune astfel identificarea în permanență a căilor și mijloacelor prin care resursele disponibile să fie utilizate rațional și să fie combinate într-o manieră cât mai eficientă. Din această perspectivă, devine vitală pentru orice IMM, dezvoltarea capacității de a identifica și realiza parteneriate cu alte firme, în vederea punerii în comun de resurse sau a schimbului de know-how în utilizarea acestora.

Parteneriatele strategice sunt proiecte care construiesc o relație între parteneri din mai multe state având drept obiectiv creșterea cooperării internaționale prin îmbunătățirea produselor educaționale.

Parteneriatele strategice au o importanță deosebită în:

- introducerea de idei inovatoare pentru creșterea calității și originalității ofertei educaționale;
- garantarea de suport personalizat, gândire critică și transparență în ceea ce privește resursele educaționale;
- instituirea de relații între educația formală, învățarea nonformală și informală, formarea profesională, și dezvoltarea de competențe și calificări;
- stabilirea unor relații între promovarea culturii intersectoriale și la nivel global;
- creșterea capacității organizaționale;
- formarea tinerilor și promovarea principiului egalității în sistemul de învățământ;
- dezvoltarea antreprenoriatului în scopul asigurării de locuri de muncă pentru populația activă;
- oferirea de sprijin prin cursuri specifice consilierii în carieră, astfel îndemnând tinerii la formare profesională.

Afacerile de succes, diversele inițiative private sunt deseori construite cu ajutorul parteneriatelor. Parteneriatele prezintă multiple avantaje – corelate cu faptul că responsabilitățile și resursele se împart între parteneri, însă în același timp sunt prezente și dezavantaje provenite din faptul ca deciziile nu pot fi luate în mod individual.

Parteneriatul în afaceri este influențat într-o mare măsură de partenerii de afaceri, care trebuie să își aducă aportul în mod egal, în realizarea obiectivelor.

Mediul global este într-o continuă transformare, fiind mult mai variat decât mediul intern al oricărui stat, tocmai de aceea trebuie înțeles faptul că fiecare națiune are trăsături unice, elementele cu cea mai mare influență asupra activităților internaționale ale unei companii fiind: mediul economic, mediul politico-legislativ și cultural.

Mediul economic. Mediul economic are un rol hotărâtor atât în dezvoltarea cererii și ofertei cât și asupra comportamentului potențialilor consumatori pe piețele internaționale.

Mediul economic internațional prezintă următoarele caracteristici:

- creșterea accentuată a comerțului și investițiilor străine care se datorează globalizării economiei globale;
- scăderea supremației și competitivității Occidentului în plan mondial, odată cu creșterea puterii economice atât a Japoniei cât și a altor țări din Orientul Extrem;
- întărirea forței economice a Uniunii Europene;
- instituirea unor interdicții de intrare pentru protejarea și încurajarea economiei naționale împotriva competitorilor externi;
- permiterea accesului la noi piețe principale cum ar fi Europa de Est, China, țările arabe;
- evoluția mărcilor globale;
- dispoziția orientată spre privatizare a instituțiilor publice;
- înființarea unor coaliții între instituțiile principale din diferite state ale lumii;
- creșterea accentuată a transporturilor în plan internațional și a mijloacelor de comunicație.

Globalizarea a adus o serie de provocări atât la nivelul firmelor mari și foarte mari cât și la nivelul companiilor mai mici. Schimbările profunde care au avut loc în ultimii 25-30 de ani la nivelul mediului global de afaceri au solicitat în mod cu totul deosebit capacitatea de adaptare a firmelor. Implementarea unui proces strategic care să optimizeze evoluția unei organizații în raport cu mediul său, să genereze răspunsuri pertinente față de factorii care o afectează în permanență, reprezintă astfel în prezent mai mult decât un deziderat teoretic, reprezintă o necesitate obiectivă. Acest proces strategic a cărei finalitate se concretizează în fundamentarea și implementarea unei strategii de către organizația în cauză este apanajul managementului strategic.

Sustenabilitatea activității IMM-urilor reprezintă un concept complex, cu multiple valențe, date însăși de aplicabilitatea sustenabilității. Astfel, o dimensiune importantă a sustenabilității agenților economici este reprezentată de maniera în care aceștia se integrează în ansamblul relațiilor de producție și consum care afectează societatea în întregul său. Impactul la nivel social al activității agenților economici va putea fi cuantificat din perspectiva sustenabilității, putând reprezenta fără exagerare unul dintre ”indicatorii” gradului de atingere al acesteia. Utilizarea într-o manieră eficientă a resurselor, protejarea mediului înconjurător sunt elemente cu puternic impact social pe termen lung, pe care IMM-urile trebuie să le aibă în vedere atunci când se discută despre asigurarea sustenabilității activității lor curente.

Astfel, în contextul globalizării, sub presiunea schimbării așteptărilor la nivel social, unele corporații globale au început să-și intensifice angajamentul la nivelul responsabilității sociale corporatiste. Astfel, unele dintre acestea încep să dezvolte activități în domenii care erau până nu demult apanajul exclusiv al actorilor politici (ai statelor) – inițiative umanitare, sănătatea publică, guvernanta globală, dezvoltarea unor standarde privind o responsabilitate politică lărgită.

Paradigma responsabilității sociale corporative în prezent susține ideea potrivit căreia angajarea companiilor în programe sociale contribuie de fapt la competitivitatea financiară a acestora. În cadrul sistemului global al economiei, nu doar marile corporații sunt chemate să implementeze comportamente dezirabile social, ci și întreprinderile mai mici pot beneficia de

aceleași avantaje competitive dacă adoptă o poziție clară în ceea ce privește responsabilitatea socială.

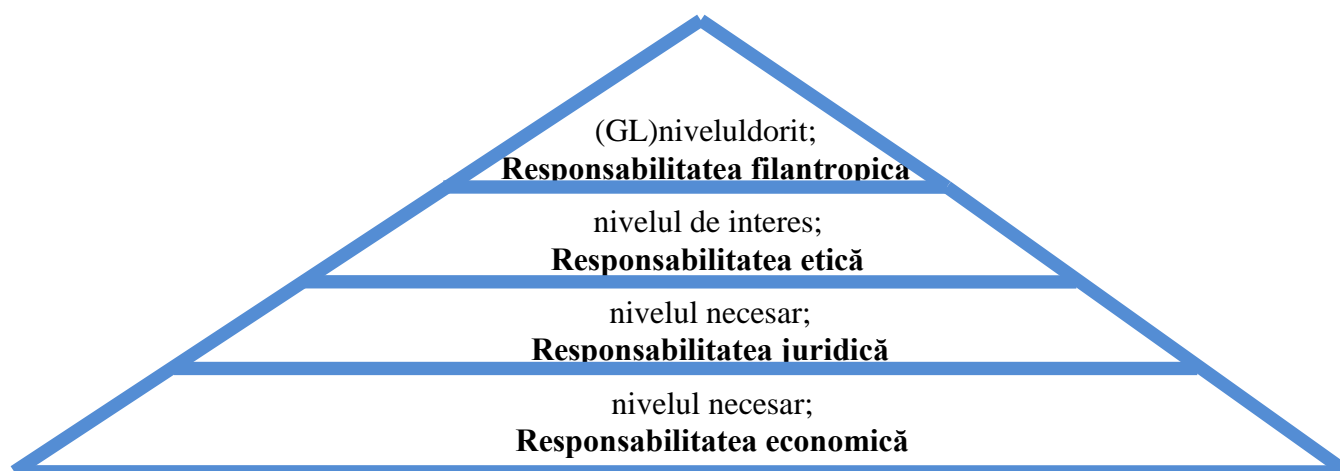

Figura 3. Ierarhia nivelurilor de responsabilitate corporativă a lui A. B. Carroll

Sursa: adaptare după [8, p. 33]

În capitolul 3 al tezei **“Impactului fenomenului globalizării asupra sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova”** a fost efectuată proiectarea cercetării referitoare la impactul globalizării asupra activității întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova din perspectiva dezvoltării sustenabile.

Prima etapă necesară fundamentării cercetării privind caracterizarea impactului pe care fenomenul globalizării îl poate avea asupra sustenabilității IMM-urilor din Republica Moldova este constituită din definirea problemei decizionale, stabilirea scopului cercetării și identificarea obiectivelor și a ipotezelor derivate din acesta.

A. Definirea problemei decizionale

Fenomenul de mare complexitate pe care îl reprezintă globalizarea influențează în mod direct evoluția mediului extern al organizațiilor, atât la nivelul macromediului cât și la nivelul micromediului. Optimizarea răspunsului pe care organizațiile îl au în raport cu orice modificare din cadrul mediului reprezintă principala preocupare a managementului acestora.

Devine astfel evidentă o problemă decizională care se poate formula în termeni sintetici: identificarea modalităților de optimizare și sustenabilitate, a activității IMM-urilor în contextul manifestării fenomenului globalizării.

B. Stabilirea scopului cercetării

Aflat într-o strânsă legătură cu problema decizională, scopul cercetării stabilește cadrul general pentru derularea investigării realității economice. Pentru a se răspunde cu succes nevoii de informații corelate cu problema decizională enunțată anterior scopul cercetării de față va consta în investigarea impactului complex pe care globalizarea ca fenomen economico-social îl are asupra sustenabilității IMM-urilor.

C. Identificarea obiectivelor și a ipotezelor cercetării

Obiectivele cercetării sunt corelate intrinsec cu scopul acesteia, reprezentând particularizări la nivelul efortului de investigare asimilat scopului general. Atingerea obiectivelor cercetării asigură, datorită sinergiei acestora, îndeplinirea motivației principale, a scopului agregat – investigarea impactului de ansamblu pe care fenomenul globalizării îl are asupra activității IMM-urilor.

După definirea problemei decizionale, stabilirea scopului cercetării și identificarea obiectivelor și ipotezelor aferente s-a avut în vedere proiectarea cercetării de tip anchetă de teren. În cadrul acestui demers, a fost realizat chestionarul cercetării, acesta reprezentând principalul instrument de culegere a informațiilor direct de la purtătorii acestora. Variabilele utilizate în cadrul

cercetării de față au fost definite din punct de vedere conceptual și respectiv operațional, pentru ca ulterior să poată fi introduse în chestionar.

Chestionarul a fost realizat pornindu-se de la obiectivele și ipotezele identificate, fiecare aspect particular relevat în cazul acestora fiind pus în evidență prin întrebările de la nivelul chestionarului. S-a optat pentru acest tip de cercetare datorită principalelor avantaje pe care le oferă, printre care: flexibilitatea în completarea chestionarului; posibilitatea de a crea chestionare cu un design atractiv și de a utiliza materiale vizuale auxiliare; posibilitatea de a se investiga influența exercitată de o serie de variabile independente categoriale cum ar fi: sexul, vârsta, starea civilă, veniturile; posibilitatea obținerii de informații referitoare la motivele, atitudinile și preferințele membrilor grupului vizat; posibilitatea de a prezice comportamentul viitor al unității de sondaj/cercetare.

Metodologia aferentă anchetei de teren, este o metodologie clară, bazată pe definirea fiecărei etape avute în vedere. Deosebit de importantă este definirea clară a problemei decizionale. După realizarea chestionarului aferent cercetării s-a avut în vedere stabilirea unității de sondaj și de observare și determinarea mărimii eșantionului utilizat pentru strângerea informațiilor. Astfel, ținându-se cont de scopul și obiectivele cercetării, s-a stabilit drept unitate de observare întreprinderea mică sau mijlocie, în timp ce unitatea de sondaj a fost aleasă ca fiind managerii/prorietarii întreprinderilor mici și mijlocii de la nivelul economiei Republicii Moldova.

Odată stabilită unitatea de sondaj, se va trece la calcularea mărimii eșantionului reprezentativ pentru populația statistică aleasă.

Pentru calcularea mărimii eșantionului s-a utilizat formula:

$$n = \frac{t^2 * p * q}{e^2}, \text{ unde:} \quad (1)$$

n – dimensiunea eșantionului;

t – coeficientul asociat probabilității de garantare a rezultatelor cercetării prestabilite de către cercetător;

p – ponderea neprocentuală a componentelor din eșantion care sunt caracterizate de un anumit atribut;

q - ponderea neprocentuală a componentelor din eșantion care nu sunt caracterizate de un anumit atribut, determinându-se prin relația 1-p;

e – eroarea limită sau marja de eroare.

Pentru determinarea mărimii eșantionului prezentei cercetări s-a lucrat cu o probabilitate de garantare a rezultatelor cercetării de 95% a cărei nivel de încredere este de 0,05 și cu o eroare limită de $\pm 4\%$, pentru o valoare a lui p = 0,90 (unde p reprezintă ponderea neprocentuală a componentelor eșantionului care sunt caracterizate de un anumit atribut).

Astfel, pornind de la valorile indicate mai sus, dimensiunea eșantionului va fi:

$$n = \frac{1,96^2 * 0,90 * 0,10}{0,04^2} \cong 217 \quad (2)$$

Dimensiunea corectă a eșantionului ținând cont că prezenta cercetare se realizează utilizând o bază de eșantionare reprezentată doar de către decidenții din cadrul IMM-urilor din Republica Moldova este:

$$n_c = \frac{n * N}{n + N}, \text{ unde: [2, p. 479]} \quad (3)$$

n_c - dimensiunea corectă a eșantionului

n – dimensiunea calculată a eșantionului (cu formula de mai sus)

N – dimensiunea colectivității investigate.

Numărul total de IMM-uri din Republica Moldova în 2012 era de: 49.400

$$N_c = \frac{217 \cdot 49400}{217 + 49400} \cong 217 \quad (4)$$

Deci numărul final de respondenți care trebuie intervievați pentru ca eșantionul să fie reprezentativ nu se modifică.

Metoda de culegere a datelor a fost sondajul structurat, transversal, iar instrumentul de culegere a informațiilor a fost reprezentat de către chestionarul care a fost administrat online.

Datele au fost culese online la nivelul Republicii Moldova în special la nivelul orașului Chișinău în perioada 24 martie – 9 mai 2014. Numărul final de chestionare completate corect și complet a fost de 221.

După etapa de culegere a datelor s-a trecut la etapa de analiză a datelor, care constă în verificarea validității ipotezelor. Prelucrarea informațiilor obținute în urma administrării chestionarelor precum și analiza univariată și multivariată s-a realizat cu ajutorul pachetului de programe de analiză statistico-matematică IBM SPSS versiunea 20.0.

Măsurarea percepției respondenților referitoare la diversele implicații ale globalizării asupra activității IMM-urilor s-a realizat cu ajutorul diferențialei semantice cu 5 trepte (unde 1 înseamnă o opinie foarte nefavorabilă, în timp ce valoarea 5 corespunde pentru o opinie foarte favorabilă), iar schematic rezultatele sunt prezentate în anexa nr. 2.

În vederea determinării percepției managerilor de IMM-uri din Republica Moldova asupra importanței globalizării în economia actuală s-a utilizat metoda de scalare numită diferențială semantică cu 5 trepte iar în urma analizei datelor, scorul mediu rezultat a fost de 4,434 ceea ce înseamnă că majoritatea managerilor consideră că globalizarea deține o importanță majoră în economie (81% dintre respondenți au o părere favorabilă).

În urma măsurării opiniilor managerilor de IMM-uri asupra influenței pe care fenomenul de globalizare îl poate avea în ceea ce privește capacitatea firmei de a-și identifica resursele necesare procesului de producție s-a constatat că scorul mediu este de 4,276 ceea ce înseamnă o opinie favorabilă (75% dintre respondenți au o părere favorabilă).

În ceea ce privește determinarea opiniei managerilor în legătură cu gradul în care globalizarea poate contribui la creșterea mobilității factorilor de producție, scorul mediu pentru diferențiala semantică a fost de 4,570 ceea ce înseamnă o opinie foarte favorabilă (88% dintre respondenți).

Identificarea percepției referitoare la efectul globalizării asupra capacității concurențiale a IMM-urilor din Republica Moldova s-a măsurat cu ajutorul diferențialei semantice cu 5 trepte iar scorul mediu rezultat a fost de 4,389 (79% dintre decidenții din cadrul IMM-urilor din Republica Moldova).

Determinarea opiniei managerilor de IMM referitoare la efectele globalizării sub aspectul creșterii concurenței pe piața Republicii Moldova s-a măsurat cu ajutorul diferențialei semantice cu 5 trepte iar scorul mediu rezultat a fost de 4,588 (91% dintre respondenți au o părere favorabilă și foarte favorabilă referitoare la acest aspect).

În cadrul procesului de analiză a informațiilor obținute cu ajutorul cercetării cantitative s-a dorit să se identifice dacă există o corelație între variabila importanța acordată globalizării de către decidenții din cadrul IMM-urilor (GL) ca variabilă dependentă, în funcție de percepția acestora asupra următoarelor categorii de variabile: influența globalizării în ceea ce privește mobilitatea factorilor de producție (MFP), respectiv capacitatea de pătrundere pe noi piețe (PPP), creșterea presiunii concurenței pe piața Republicii Moldova (PC), creșterea accesului la tehnologiile performante (AT) și posibilitatea încheierii de noi parteneriate (INP). Cu alte cuvinte manifestarea pregnantă a globalizării sub forma efectelor enumerate (variabilele independente, numite și variabile cauză) determină creșterea importanței acestora în viziunea managerilor de IMM din Republica Moldova.

Modelul grafic prezentat în figura nr. 3.10 va fi transformat într-un model analitic corespunzător modelului de regresie liniară multiplă.

Regresia multiplă este o metodă de predicție a valorilor unei variabile dependente, în cazul nostru importanța acordată globalizării de către decidenții de IMM din Republica Moldova, pornind de la valorile mai multor variabile independente. Este necesar să menționăm că regresia multiplă este o procedură similară regresiei simple numai că regresia multiplă se bazează pe corelația multiplă dintre mai multe variabile.

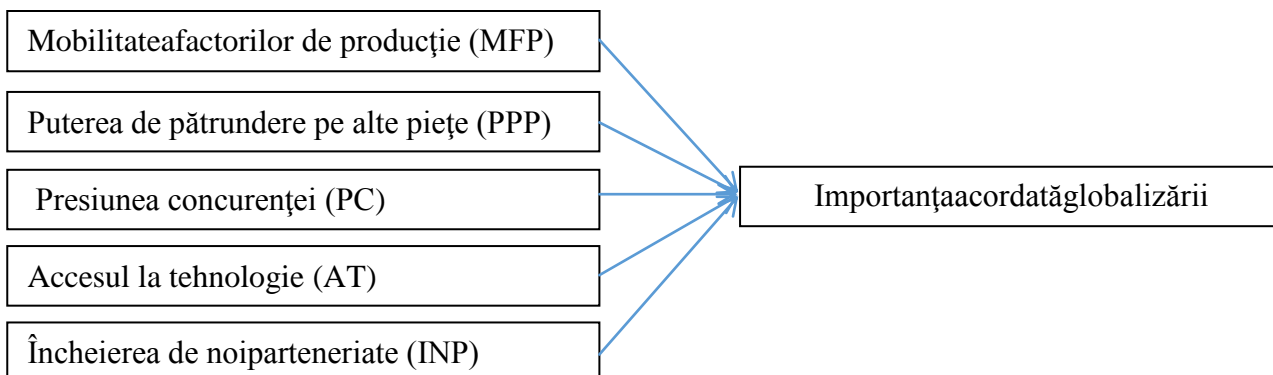

Figura 4. Modelul grafic al determinanților importanței acordate globalizării de către decidenții de IMM din Republica Moldova

Sursa: [10, p. 90]

Ecuția cu regresie multiplă va avea mai mulți coeficienți b , sau în terminologia consacrată pentru regresia multiplă, fiind calculați pe baza coeficientului de corelație parțială:

$$Y' = a_i + b_1 * X_1 + b_2 * X_2 + b_3 * X_3 + \dots + b_k * X_k \quad (5)$$

Unde

Y' este valoarea estimată pentru variabila criteriu (dependența)

a_i este punctul de origine al liniei

$b_1, b_2, b_3, \dots, b_k$ sunt coeficienții beta pentru cele k variabile predictor

$X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$ sunt valorile celor k variabile predictor

sau

$$GL = \beta_0 + \beta_1 * MFP + \beta_2 * PPP + \beta_3 * PC + \beta_4 * AT + \beta_5 * INP + \varepsilon \quad (6)$$

Măsurarea variabilelor a fost realizată cu ajutorul metodei de scalare diferențială semantică care conduce la tipul de scală interval. Pentru a se putea facilita analiza datelor specifice modelului de regresie liniară multiplă propus s-a utilizat pachetul de programe de analiză statistico-matematică IBM SPSS versiunea 20.0.

S-a realizat o măsurare multicriterială a variabilelor considerate pentru modelul de regresie liniară multiplă și din acest considerent crearea propriu-zisă a modelului a presupus includerea în trepte a variabilelor independente. Altfel spus, variabilele independente au fost incluse în model una câte una, ținând cont de capacitatea lor de a explica variația variabilei dependente. Rezultatele modelelor de regresie vor fi prezentate în continuare:

O analiză mai aprofundată se va realiza pe baza modelului 5 din cadrul tabelului de mai sus deoarece se poate observa că are cele mai mari valori pentru coeficientul de corelație multiplă R și pentru coeficientul de determinare multiplă R^2 .

$$5. GL = \beta_0 + \beta_1 * MFP + \beta_2 * PPP + \beta_3 * PC + \beta_4 * AT + \beta_5 * INP + \varepsilon \quad (7)$$

Al doilea coeficient avut în vedere este cel de determinare multiplă (R^2) care se determină prin ridicarea la pătrat a coeficientului de corelație multiplă R și măsoară intensitatea relației exprimate de ecuația de regresie liniară multiplă. În cazul de față se poate afirma că 66,1% din variația variabilei dependente *importanța acordată globalizării* este determinată de variația variabilelor cauzale respectiv: *influența globalizării în ceea ce privește mobilitatea factorilor de*

producție (MFP), respectiv capacitatea de pătrundere pe noi piețe (PPP), creșterea presiunii concurenței pe piața Republicii Moldova (PC), creșterea accesului la tehnologiile performante (AT) și posibilitatea încheierii de noi parteneriate (INP).

Tabelul 5. Modelele de regresie determinate o dată cu introducerea fiecărei variabile independente pe baza valorilor coeficientului de determinare multiplă

Modelul de regresie	R (coeficientul de corelație multiplă)	R ² (coeficientul de determinare multiplă)	R ² ajustat	Modificarea R ²
1. $GL = \beta_0 + \beta_1 * MFP + \varepsilon$	0,585	0,342	0,327	0,342
2. $GL = \beta_0 + \beta_1 * MFP + \beta_2 * PPP + \varepsilon$	0,665	0,442	0,429	0,100
3. $GL = \beta_0 + \beta_1 * MFP + \beta_2 * PPP + \beta_3 * PC + \varepsilon$	0,720	0,518	0,507	0,076
4. $GL = \beta_0 + \beta_1 * MFP + \beta_2 * PPP + \beta_3 * PC + \beta_4 * AT + \varepsilon$	0,743	0,552	0,542	0,034
5. $GL = \beta_0 + \beta_1 * MFP + \beta_2 * PPP + \beta_3 * PC + \beta_4 * AT + \beta_5 * INP + \varepsilon$	0,813	0,661	0,653	0,109

Sursa: Elaborată de autor.

Restul variației variabilei dependente de 33,9% se datorează variației variabilei reziduale ε .

Tabelul 6. Informațiile detaliate corespunzătoare modelului 5 de regresie liniară multiplă

R	R ²	R ² ajustat	Eroarea standard a variabilei estimate	Modificarea R ²	Modificarea F	Grade de libertate	Modificarea nivelului de semnificație statistică a lui F	Durbin-Watson
0,813	0,661	0,653	0,266	0,109	67,536	216	0,000	2,108

Sursa: [4, p. 90]

În același timp coeficientul de determinare multiplu arată, în cazul ecuației de regresiei, dacă există cumva multicoliniaritate. De aceea, R² nu trebuie să fie mai mic decât valoarea oricărui coeficient de corelație simplă dintre variabila efect și fiecare variabilă cauzală. Inexistența multicoliniarității ar presupune ca variabilele cauzale să fie independente.

Alcătuirea modelului de regresie în trepte, ca și în cazul de față, va spori valoarea lui R² odată ce se mai adaugă o nouă variabilă cauzală, astfel impactul unor variabile cauzale poate fi minim. Pentru ca o astfel de problemă să fie descoperită se va determina valoarea lui R² ajustat, care ține seama de numărul de variabile independente și de mărimea eșantionului.

$$R^2_{ajustat} = R^2 - \frac{k(1-R^2)}{n-k-1} = 0,661 - \frac{5(1-0,661)}{221-5-1} = 0,653 \quad [4, p. 91] \quad (8)$$

Deoarece valoarea ajustată a lui R² este apropiată de valoarea lui R², duce la concluzia că efectul ultimei variabile cauzale introduse în model (posibilitatea încheierii de noi parteneriate - INP) este important asupra variației variabilei dependente. Dacă valorile celor doi coeficienți R² și R² ajustat sunt apropiate acest lucru determină posibilitatea de a generaliza modelul de regresie la nivelul întregii populații cercetate. [57, p. 220] Dacă modelul de regresie propus s-ar extinde la nivelul întregii populații cercetate, variația variabilei dependente s-ar diminua cu 0,661-0,653 = 0,008, ceea ce înseamnă sub un punct procentual, față de variația ei întâlnită în cadrul eșantionului studiat.

De asemenea, trebuie analizată eroarea standard a variabilei estimate care arată cu cât se abate o valoare a variabilei reziduale față de media variabilei reziduale.

$$\text{Eroarea standard a variabilei estimate} = \sqrt{\frac{\text{reziduu}}{n-k}} = 0,266 \text{ [4, p. 92]} \quad (9)$$

În ceea ce privește eroarea standard a estimării (Std. Error of the Estimate), cu cât eroarea estimării este mai mică, cu atât predicția este mai sigură. În cazul corelației analizate, eroarea este mică, astfel că modelul poate fi considerat adecvat (0,266).

Pentru analizarea semnificației statistice a modelului de regresie se testează ipoteza nulă conform căreia R^2 coeficientul de determinare multiplă este egal cu zero, ceea ce înseamnă că toți coeficienții ecuației de regresie au valoarea zero. În acest caz testul statistic utilizat este testul F care se poate determina conform următoarei formule:

$$F = \frac{(n-k-1)*R^2}{k(1-R^2)} = 83,844 \text{ [31, p. 92]} \quad (10)$$

F modificat arată modificarea adusă valorii calculate a lui F de către variația suplimentară a lui R^2 datorită includerii în model a ultimei variabile cauză. De aceea în tabel apare modificarea lui F calculat pentru ultima variabilă cauză inclusă după formula:

$$F = \frac{(n-k-1)*R^2_{\text{modificat}}}{k_{\text{modificat}}(1-R^2)} = 67,536 \quad (11)$$

Valoarea testului statistic F este de 67,536 care corespunde unei probabilități de garantare a rezultatelor (Sig. F Change) de 0,000 (care este mai mică de 0,05). În aceste condiții valoarea lui F este semnificativă statistic deoarece probabilitatea ca această valoare a lui F să se datoreze hazardului este sub 0.

Tabelul de mai jos conține informațiile specifice analizei variației (ANOVA) de care se ține cont pentru a se determina care este capacitatea de predicție a modelului de regresie comparându-se cu media variabilei dependente.

Tabelul 7.. Analiza variației pentru cele 5 modele (ANOVA)

Model	Suma pătratelor of (Sum Squares)	Grade de libertate (df)	Media sumelor pătratelor (Mean Square)	F	Sig.
1. Regresie	57,874	1	57,874	22,349	.000
Reziduu	111,35	220			
Total	169,224	221	0,506		
2. Regresie	74,797	2	37,399	34,061	.000
Reziduu	94,427	219			
Total	169,224	221	0,431		
3. Regresie	87,658	3	29,219	46,212	.000
Reziduu	81,566	218			
Total	169,224	221	0,374		
4. Regresie	93,411	4	23,353	52,982	.000
Reziduu	75,813	217			
Total	169,224	221	0,349		
5. Regresie	111,857	5	22,371	83,844	.000
Reziduu	57,367	216			
Total	169,224	221	0,266		

Sursa: Elaborat de autor

a. Dependent Variable: importanța acordată globalizării de către decidenții din cadrul IMM-urilor (GL)

Statistica Durbin-Watson testează ipoteza referitoare la inexistența autocorelării variabilei reziduale, adică erorile să fie independente. Se consideră că se menține modelul dacă valoarea statisticii Durbin-Watson este cât mai apropiată de 2 și se recomandă revizuirea acestuia dacă statistica Durbin-Watson ia valori cât mai apropiate de 1 sau de 3. În cazul prezentului model, valoarea statisticii Durbin-Watson este de 2,108, deci se poate afirma că modelul este valid din punct de vedere al lipsei autocorelării variabilelor reziduale.

Tabelul 8. Informațiile specifice coeficienților estimați ai modelului de regresie

Coefficients

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constanta)	3,941	,341		8,014	,000
MFP (X ₁)	,272	,056	,268	4,846	,000
PPP (X ₂)	,252	,039	,249	4,050	,000
PC (X ₃)	,185	,023	,183	2,910	,000
AT	,208	,067	,197	3,118	,000
INP	,341	,055	,322	6,223	,000

Sursa: Elaborat de autor.

Estimarea parametrilor modelului de regresie s-a realizat prin metoda celor mai mici pătrate, iar ecuația de regresie ca rezultat este:

$$GL = x_0 + x_1 * MFP + x_2 * PPP + x_3 * PC + x_4 * AT + x_5 * INP + \varepsilon \quad (12)$$

$$GL = 3,941 + 0,272x_1 + 0,252x_2 + 0,185x_3 + 0,208x_4 + 0,341x_5 + \varepsilon \quad (13)$$

Se poate constata că toate variabilele cauzale influențează pozitiv variabila dependentă (toate variabilele au semnul +), astfel că percepția asupra importanței globalizării (GL) este influențată pozitiv de *influența globalizării în ceea ce privește mobilitatea factorilor de producție* (+0,272 pentru x₁), *respectiv capacitatea de pătrundere pe noi piețe* (+0,252 pentru x₂), *creșterea presiunii concurenței pe piața Republicii Moldova* (+0,185 pentru x₃), *creșterea accesului la tehnologiile performante* (+0,208 pentru x₄) și *posibilitatea încheierii de noi parteneriate* (+0,341 pentru x₅).

Pe lângă sensul de influență a variabilei dependente, coeficienții regresiei indică și intensitatea influenței acestora asupra variabilei dependente. Comparând valorile coeficienților de regresie, se poate constata că cea mai mare influență este exercitată de variabila *posibilitatea încheierii de noi parteneriate* (coeficientul cu valoarea cea mai mare 0,341). Ceea ce înseamnă că la o modificare cu o unitate a percepției favorabile față de globalizare, acest lucru va determina încrederea în posibilitatea de a încheia noi parteneriate cu 0,341 unități.

În ceea ce privește coloana denumită Beta din tabelul anterior ea conține valori standardizate ale coeficienților de regresie. Prin standardizare, valorile variabilele continue se transformă în valori ale unei variabile standardizate ce urmează o distribuție normală de medie 0 și deviație standard 1. Interpretarea acestor valori este similară coeficienților de regresie, diferența fiind unitatea de măsură care, în cazul valorilor Beta, este o deviație standard. Astfel, la modificarea cu o deviație standard a variabilei x₁ (*influența globalizării în ceea ce privește mobilitatea factorilor de producție*), valoarea variabilei dependente se schimbă cu, 268 deviații standard.

Interpretarea clasică a testului t-Student presupune verificarea dacă valorile parametrilor estimați diferă semnificativ de valoarea 0, respectiv dacă acestea au o influență reală asupra variabilei dependente. Din tabelul de mai sus se poate observa că toți parametrii estimați diferă semnificativ de 0, existând o probabilitate de ,000 (Sig.) ca valoarea testului t-Student să fie datorată hazardului. De asemenea este important de analizat magnitudinea valorii testului t-Student; valoarea sa fiind direct proporțională cu influența exercitată de variabila independentă (afereantă coeficientului

de regresie pentru care s-a realizat testul t-Student) asupra variabilei dependente. Prin compararea valorilor testului t-Student se poate observa că valoarea maximă se întâlnește pentru parametrul regresiei aferent variabilei x_5 (*posibilitatea încheierii de noi parteneriate*), respectiv 6,223, confirmând faptul că influența cea mai mare asupra variabilei dependente o are variabila x_5 .

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Demersul de investigare în planul conceptual, respectiv în planul aplicativ al tezei de doctorat a evidențiat o serie de elemente care pot fi sintetizate în cele ce urmează sub forma unor concluzii, având corespondent în avansarea unor propuneri aflate într-o legătură directă. Astfel, cercetarea științifică teoretico-aplicativă privind impactul fenomenului globalizării asupra sustenabilității IMM-urilor a condus la următoarele **concluzii generale**:

1. O primă concluzie se referă la rolul globalizării în raport cu o nouă ordine economică mondială. Cu toate că revoluția tehnologică actuală a avut o influență pozitivă asupra globalizării, aceasta este, în primul rând, consecința utilizării în plan mondial a unei anumite filosofii politice, sociale și economice. Globalizarea la nivel economic are un impact favorabil în domeniul dezvoltării sustenabile a întreprinderilor mici și mijlocii.

2. Este de la sine înțeles că, având în vedere multiplele conexiuni atât dintre planul macroeconomic cât și cel microeconomic, și efectele globalizării vor avea un impact asupra dezvoltării durabile la nivel de întreprinderi mici și mijlocii, național și mondial.

3. În viziunea autorului globalizarea are drept rol lăgirea diviziunii muncii, progresul rapid în tehnologie contribuind la adâncirea ei, reprezentând totodată o amenințare pentru stabilitatea locurilor de muncă și siguranța veniturilor, indiferent că se face referire la țările bogate sau la cele sărace, motivul fiind dezvoltarea piețelor globale, restructurarea economiei, a întreprinderilor și a instituțiilor.

4. Din perspectiva relațiilor economice internaționale se poate remarca și un efect al procesului de globalizare asupra capacității statelor de a gestiona problemele de natură macroeconomică cum ar fi: sustenabilitatea prin redistribuirea bunăstării și protejarea mediului înconjurător.

Devine evidentă de asemenea situația în care statele nu mai pot reglementa o serie de probleme, care, datorită globalizării au caracter transfrontalier nemaiputând fi localizate cu precizie într-un spațiu delimitat fizic, aceste elemente au condus în timp la manifestarea unor adevărate "deficite de guvernare" pe plan social, democratic, ecologic și al politicilor de securitate.

5. Problematika efectelor pe care globalizarea le are la nivel macroeconomic, se corelează, se completează așa cum s-a afirmat mai devreme cu efectele acesteia la nivel microeconomic, în special la nivelul activității agenților economici. Dintre aceștia, o situație specială o prezintă categoria economică a întreprinderilor mici și mijlocii, ca fiind cea mai dinamică verigă a economiei mondiale, reprezentând circa 80% din potențialul de locuri de muncă la nivel internațional.

6. Globalizarea a adus o serie de provocări atât la nivelul firmelor mari și foarte mari cât și la nivelul companiilor mai mici. Schimbările profunde care au avut loc în ultimii 25-30 de ani la nivelul mediului global de afaceri au solicitat în mod cu totul deosebit capacitatea de adaptare a firmelor. Astfel, un al efect al globalizării din perspectiva IMM-urilor se cantonează în registrul deciziilor strategice, al fundamentării strategiilor de afaceri ale acestora.

7. Rezultatele cercetării de tip anchetă de teren, corespunzătoare demersului aplicativ al tezei au evidențiat o percepție generală pozitivă măsurată pentru întregul eșantion referitoare la importanța pe care o are globalizarea la nivelul economiei. Acest lucru denotă un grad destul de ridicat al conectării managerilor/proprietarilor de IMM-uri la realitățile economice specifice momentului, un grad de familiarizare de asemenea important nu numai referitor la conceptul de globalizare dar și cu diverse valențe ale acestuia.

8. Una dintre concluziile cercetării a evidențiat opinia managerilor referitoare la gradul în care globalizarea poate contribui la creșterea mobilității factorilor de producție – aceasta măsurată cu ajutorul scalei diferențiala semantică a dus la un scor de 4,570 ceea ce înseamnă o opinie foarte favorabilă în rândul managerilor. De fapt în cifre procentuale circa 88% dintre respondenți și-au exprimat această opinie foarte favorabilă.

9. Comparând valorile coeficienților de regresie, s-a putut constata că cea mai mare influență este exercitată de variabila *posibilitatea încheierii de noi parteneriate* (coeficientul cu valoarea cea mai mare 0,341). Ceea ce înseamnă că la o modificare cu o unitate a percepției favorabile față de globalizare, acest lucru va determina încrederea în posibilitatea de a încheia noi parteneriate cu 0,341 unități.

În lumina rezultatelor obținute în urma cercetării științifice și a demersului teoretico-aplicativ al tezei de doctorat, evidențiate mai sus, se pot sintetiza în mod corespunător o serie de **recomandări** referitoare pe de o parte la modalitățile viitoare de studiere și aprofundare a problematicii complexe a globalizării și pe de altă parte impactul ei asupra sustenabilității IMM-urilor:

1. Guvernul Republicii Moldova este necesar să elaboreze un plan de dezvoltare durabilă la nivel economic prin promovarea sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii.

2. Considerăm oportun corelarea studiilor referitoare la integrarea diverselor state în procesul de globalizare al economiei mondiale și impactul ei asupra sustenabilității, dezvoltării durabile la nivel național, regional și mondial.

3. Analiza fenomenului de globalizare trebuie să se desfășoare într-o viziune integratoare, ceea ce va releva o serie de dimensiuni esențiale precum: dimensiunea economică, dimensiunea referitoare la mediul ambiant și cea socială.

4. Statele ar trebui să își creeze organisme la nivel național care să reglementeze problematica specifică globalizării din perspectiva unei colaborări mai strânse la nivel bilateral regional și mondial. Pentru asigurarea protecției și echității sociale și economice la nivel național statele au în continuare nevoie de mecanisme care să le permită exercitarea unui control efectiv și capacitatea de a aborda multilateral probleme care au un caracter global.

5. Considerăm că este de o importanță majoră constituirea unui pilon important pentru antreprenori mai inovativi și mai creativi în măsură să aducă redresarea economică și să creeze noi locuri de muncă, în contextul actual. Procesul de globalizare, apariția în număr tot mai mare a companiilor multinaționale, parteneriatele firmelor naționale cu cele de peste hotare dar și problemele în plan cultural cu care managerii au contact, creează un mediu de afaceri puternic concurențial în care IMM-urile sunt confruntate cu o serie întreagă de provocări. Din această perspectivă, una dintre consecințele directe și vizibile ale globalizării asupra activității IMM-urilor o reprezintă posibilitatea încheierii și dezvoltării de noi parteneriate strategice.

6. Considerăm că implementarea unui proces strategic care să optimizeze evoluția întreprinderilor mici și mijlocii sustenabilitatea lor în raport cu mediul său, să genereze răspunsuri pertinente față de factorii care o afectează în permanență, reprezintă astfel în prezent mai mult decât un deziderat teoretic, reprezintă o necesitate obiectivă. Acest proces strategic a cărei finalitate se concretizează în fundamentarea și implementarea unei strategii de dezvoltare sustenabilă a întreprinderilor mici și mijlocii pentru protejarea mediului și a resurselor..

7. Se recomandă implicarea profundă și activă a IMM-urilor din punct de vedere al activităților care se circumscriu responsabilității sociale. IMM-urile trebuie să se conecteze activ la toate modalitățile coerente care există la ora actuală din punct de vedere al creării și dezvoltării de avantaje competitive pe piață.

8. Pornind de la rezultatele cercetării se recomandă implicarea mai accentuată a factorilor de decizie politici de la nivelul Republicii Moldova în direcția unui dialog activ cu managerii de IMM-

uri. Conectarea acestora la realitățile economice actuale – percepția generală față de globalizare evidențiind acest lucru, în sensul conturării unui plan strategic național de sprijinire a inițiativei antreprenoriale și de conectare reală a IMM-urilor moldovenești la cerințele pieței mondiale.

9. Particularitatea fenomenului de globalizare referitoare la conexiunea dintre evoluția tehnologică și dezvoltarea acesteia a reprezentat încă de la începutul manifestării sale, atât o caracteristică esențială cât și o urmare firească a intensificării mișcării capitalului, informațiilor, a forței de muncă. Se recomandă în acest context impulsivitatea de către factorii de resort a accesului IMM-urilor din R. Moldova la spin-off-urile tehnologice și start-up-uri specifice cadrului cercetării și inovării europene.

10. În condițiile existenței influenței fenomenului de globalizare este recomandabil ca majoritatea IMM-urilor să își fundamenteze politici de aprovizionare dinamice, conectate la oportunitățile oferite de piața internațională se impune o strategie de dezvoltare axată pe valorificarea progresului tehnic din domeniu, lucru care particularizat la nivelul economiei R. Moldova reprezintă o stringentă necesitate.

IV.LISTA LUCRĂRILOR PUBLICATE

1. **Țău Nicolae, Crețoiu Raluca Ionela**, Responsabilitatea socială a organizațiilor de tip IMM în contextul globalizării, În: Revista Studii Economice, An. VIII, Nr.2, ULIM, 2014, p. 9-18, 0,5 c.a.
2. Crețoiu Raluca Ionela, Ana-Maria Stoica, Support of National Brands, Solution for outgo from crisis, lucrare publicată în Revistă de teorie și practică economico-financiară, Nr.5(52), Vol.1, pp.82-86, ISSN 1582-6260, 17th International Economic Conference – IECS 2010, „The Economic World’ Destiny: Crisis and Globalization?”, 13-14 May 2010, Sibiu, România. Categoria B+ CNCSIS, 0,4 c.a.
3. Stoica Ana-Maria, Crețoiu Raluca Ionela, Tourism marketing – key concept of tourism in a world of globalization, lucrare publicată în Revista Economică, Journal of economic-financial theory and practice, Nr.3/2012, pp.375-378, ISSN 1582-6260, , 19th International Economic Conference-IECS 2012, „The persistence of the global economic crisis: causes, implications, solutions”, June 15-18, 2012, Sibiu, România. Categoria B+/BDI, 0,5 c.a.

Teze și materiale publicate ale comunicărilor științifice:

4. Crețoiu Raluca Ionela, Direct marketing– The main tool for establishing and maintaining long-term relationships with the clients, The International Seminar European Spaces "European Economic Policies" 8 - 9 octombrie, 2010, Târgoviște, România, Valahian Journal of Economic Studies, Vol.1(15), Issue 3, pp. 81-84, cotata B+, ISSN 2067 – 9440, 0,5 c.a.
5. Geangu Petronela, Crețoiu Raluca Ionela, Gârdan Daniel Adrian, Particularities of dental medical services and consumers in the context of globalization, Anals of „Spiru Haret University”, Economic Series, Vol. 2(11), Issue 4, pp. 71-80, București, 2011, ISSN 2068-6990, 0,5 c.a.
6. Stoica (Mihali) Ana-Maria, Crețoiu R.I., Gudei C.S., Vlad C., The Image of the Tourist Consumer in the Globalization Context, Proceedings of the 21st International Business Information Management Association Conference on Vision 2020: Innovation, Development Sustainability, and Economic Growth, Austria, Vienna, 27-28 June 2013, pp.1450-1454, cu recenzori, ISBN: 978-0-9860419-0-7. Categoria Proceedings, 0,4 c.a.
7. Crețoiu Raluca Ionela, The challenges of globalization for SMES in Moldova, Anals of „Spiru Haret University”, Economic Series, Vol. 4(13), Issue 3, pp. 85-94, București, 2013, ISSN 2068-6900, 0,7 c.a.
8. Bondrea A.Aurelian, Geangu Iuliana Petronela, Gârdan Daniel Adrian, Crețoiu Raluca 'Consumer rights protection in the context of online marketing research, Proceedings of the 4th International Conference on Law and Social Order, editura Addleton Academic Publishers, New York, ISBN 978-1-935494-70-6, 2014, volume 2, pp 118-128, indexat: Academic Search Complete, Cabell's Management Directory, CEEOL, Contemporary Science Association Databases, DeepDyve, EBSCOhost, EBSCO Discovery Service, Gale, Index Islamicus, International Bibliography of the

Social Sciences, HeinOnline, Legal Collection, ProQuest, Scopus, Ulrich's Periodicals Directory, Universe Digital Library. Categoria Proceedings, 0,8 c.a.

9. Crețoiu Raluca Ionela, The complexity of the implications of globalization in the context of the current global economy, Anals of „Spiru Haret University”, Economic Series, Vol.5(14), Issue 1, pp.41-49, București, 2014, ISSN 2068-6900, 0,5 c.a.
10. Crețoiu Raluca Ionela, Parteneriatele strategice și responsabilitatea socială a companiilor în contextul mediului de afaceri global, Analele ULIM Seria Economie, Nr. 15, Chișinău, 2014, pp. 204-208, 0,5 c.a.

BIBLIOGRAFIE

1. Eurostat, National Statistical Offices and DIW Economy
2. Cătoiu I. (coord.) Cercetări de marketing – Tratat, București: Uranus, 2009. 662 p.
3. Constantinescu D.A., Ungureanu A.M., Ghenciu A., Management comparat: abordare culturală, București: Națională, 1999. 443 p.
4. **Crețoiu Raluca Ionela**, The challenges of globalization for SMES in Moldova, În: Annals of Spiru Haret University, Economic Series, vol. 4(13), issue 3, pp. 85-94, București, 2013, ISSN 2068-6900
5. Field A. Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics, Londra: Sage Publishing, 2013. 952 p.
6. Potrafke N. The Evidence on Globalization, În: Cesifo working paper No. 4708, Category 2: Public choice, martie 2014, 40 p., http://ideas.repec.org/p/ces/ceswps/_4708.html (vizitat 5 mai 2014)
7. Troia A. Progresul tehnologic și viitorul muncii, Market Watch, nr. 135, mai-iunie 2011, http://www.marketwatch.ro/articol/7743/Progresul_tehnologic_si_viitorul_muncii_/pagina/2, (vizitat 12 februarie 2014)
8. Zaharia R. Economie Mondială, În Biblioteca digitală, <http://www.biblioteca.digitala.ase.ro/biblioteca/pagina2.asp?id=cap1> (vizitat 12 aprilie 2014)
9. <http://www.erasmusplus.ro/oportunitati-finantare/parteneriate-strategice> (vizitat 12 iunie 2014)
10. www.onuinfo.ro (vizitat 20 iunie 2014).

ADNOTARE

La teza de doctor în economie „Impactul globalizării asupra sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii”, Crețoiu Raluca. Chișinău, 2015 Specialitatea: 521.02 - economie mondială; Relații economice internaționale

Structura lucrării. Teza cuprinde introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 152 titluri, 130 pagini de text de bază, 9 tabele, 21 figuri, 13 formule. Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice cu volumul total de 5,3 coli de autor.

Cuvinte cheie: globalizare, întreprinderi mici și mijlocii, responsabilitate socială, strategii de dezvoltare, parteneriate strategice, planificarea activității de marketing-management.

Domeniul de studiu îl reprezintă influența globalizării asupra activității întreprinderilor mici și mijlocii.

Scopul și obiectivele tezei rezidă în studierea fenomenului de globalizare, a implicațiilor acestuia la nivel macro și micro economic, analizarea particularităților culturii organizaționale specifice IMM-urilor din Republica Moldova, identificarea conținutului și particularităților strategiilor de afaceri ale IMM-urilor într-un mediu global, identificarea influențelor pe care variabilele specifice globalizării le au asupra activității IMM-urilor, crearea și testarea unui program de măsuri destinat optimizării activității IMM-urilor în condițiile manifestării influențelor specifice fenomenului de globalizare.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute rezultă în: dezvoltarea aspectelor teoretice și metodologice privind extinderea globalizării și impactul ei asupra sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii; realizarea unui demers original constând în sistematizarea strategiilor specifice întreprinderilor mici și mijlocii în cadrul mediului global de afaceri și sublinierea rolului parteneriatelor strategice în asigurarea sustenabilității întreprinderilor mici și mijlocii; realizarea unui demers practic – metodologic original, prin care s-a implementat o cercetare cantitativă pentru explicitarea factorilor care afectează sustenabilitatea IMM-urilor din perspectiva globalizării; evidențierea corelațiilor dintre variabilele identificate, elaborarea unui model regresional propriu pentru testarea importanței acordate globalizării de către decidenții din cadrul întreprinderilor mici și mijlocii; identificarea implicațiilor globalizării în dezvoltarea economică sustenabilă la nivel macroeconomic și microeconomic; fundamentarea și implementarea unui model de plan de management - marketing destinat optimizării activității IMM-urilor în condițiile influențelor specifice fenomenului de globalizare

Problema științifică soluționată constă în identificarea factorilor care exprimă influența complexă a globalizării asupra activității IMM-urilor. Pe baza identificării acestor variabile precum și a măsurării corelațiilor dintre acestea se poate fundamenta modelul regresional care exprimă intensitatea și direcția corelațiilor în cauză. De asemenea identificarea factorilor și a gradului de corelare permite fundamentarea modelului de plan de management - marketing destinat optimizării deciziilor IMM-urilor în condițiile manifestării efectelor globalizării.

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării rezidă în definirea conceptului de globalizare, a dimensiunilor și influențelor acesteia la nivel macro și microeconomic. Cercetările efectuate au determinat factorii care influențează activitatea IMM-urilor din perspectiva variabilelor care caracterizează efectele globalizării în prezent, au permis identificarea și măsurarea corelațiilor dintre acești factori și gradul de importanță asociat fenomenului globalizării din perspectiva percepției managementului IMM-urilor din Republica Moldova. În cadrul tezei se evidențiază și program de măsuri destinat creșterii eficienței și optimizării activității de marketing a IMM-urilor pornind de la influența factorilor determinanți pentru efectele globalizării.

Implementarea rezultatelor științifice. Implementarea rezultatelor științifice este confirmată prin certificatele de implementare, eliberate de către SC „Grădina Mărioarei”, Întreprinderea Individuală „Prunean”, Republica Moldova, SC „Monirom Trading SRL”, România. De asemenea, rezultatele cercetării cu caracter aplicativ au fost prezentate Ministerului Economiei și Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, pentru luarea deciziilor de implementare.

ANNOTATION

of the thesis in Economics "The impact of globalization on the sustainability of small and medium enterprises", Crețoiu Raluca. Specialty: 521.02-World economy; International economic relations. Chisinau, 2015

Structure of the thesis includes introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 152 titles, 130 pages of basic text, 9 tables, 21 figures and 13 formulas. The results are published in 10 scientific works, with the total volume of 5, 3 author's sheets.

Keywords: globalization, SMEs, social responsibility, strategy development, strategic partnerships, planning the marketing-management, synergy, international economic relations.

The domain of study: international economic relations. Theoretical approaches, methodological and applied disclosed sentence relating to the impact of globalization on the sustainability of small and medium enterprises in the Republic of Moldova to the stage of economic development.

The purpose and objectives of the thesis are to develop theoretical-methodological and practical principle of analysis and instrumentation the sustainability of small and medium enterprises, investigating complex influences that globalization has on the activity of small and medium enterprises as well as grounding a model leading to optimization of the activity of the small and medium enterprises in the modern period.

Scientific novelty of the investigation resulting in: development of theoretical and methodological aspects concerning the extension of globalization and its impact on the sustainability of small and medium enterprises; achieving an original approach consisting in systematizing the specific strategies of small and medium enterprises in the global business environment and emphasizing the role of strategic partnerships to ensure the sustainability of small and medium enterprises; achieving a practical approach - original methodology, which was implemented quantitative research to explain the factors affecting the sustainability of SMEs in terms of globalization; highlighting correlations between variables identified, developing a regression model to test its importance given the globalization of the decision makers in small and medium enterprises; identifying the implications of globalization in sustainable economic development macroeconomic and microeconomic; creating and implementing a management plan template - marketing for SMEs to optimize work under specific influences of globalization fenomenului

The important scientific problem solved in the thesis involves identifying factors expressing the influence of globalization on the activity of SMEs. Based on the identification of these variables as well measurements of correlations between these can substantiate regression model that expresses the intensity and direction of the concerned correlations. Also identify the factors and the degree of correlation provides a basis for model management-marketing plan for optimization decisions of in condition of manifestation of the effects of globalization.

The theoretical significance and value of the work resides in the definition of globalization, its dimensions and influence at macro and microeconomic level. Research has determined the factors that influence the activity of SMEs in terms of variables that characterize the effects of globalization currently allowed identifying and measuring the correlations between these factors and the significance of globalization in terms of perception associated with the management of SMEs in Moldova. In the framework of the thesis is outstanding the program of action to increase high effectiveness and optimization of marketing for SMEs from the influence determinants effects of globalization.

Implementation and approval of scientific results. Applicative research results were presented to the Ministry of Economy of the Republic of Moldova, the Chamber of Commerce and Industry of the Republic of Moldova to examine and implement decisions. The basic ideas, conclusions and recommendations developed in this thesis have been approved and recommended for implementation by Limited Liability Company "PruneanM" and "Garden Marioarei", Moldova and "Electric Monirom and more" Romania, offered implementation certificates, which are attached to this paper.

АННОТАЦИЯ

к диссертационной работе доктора экономики на тему "Влияние глобализации на устойчивость развития малых и средних предприятий", Специальность: 521,02-Мировая экономика; международные экономические отношения, автора Ралука Крецою. Кишинев, 2015

Структура работы. Работа состоит из введения, трех глав, общих выводов и рекомендаций, библиографии из 152 наименований, 130 страниц основного текста, 9 таблиц, 21 рисунка и 13 формул. Результаты исследования опубликованы в 10 научных работах, общим объемом 5,3 печатных листа.

Ключевые-слова: глобализация, малые и средние предприятия, социальная ответственность, стратегии развития, стратегическое партнерство, планирование деятельности маркетинга-менеджмента.

Область исследования – это влияние глобализации на деятельность малых и средних предприятий.

Цель и задачи диссертации заключаются в изучении феномена глобализации, ее последствий на уровне макро- и микро- экономики, анализе особенностей организационной культуры малых и средних предприятий (МСП) в Республике Молдова, идентификации содержания и особенностей бизнес-стратегии МСП в глобальной окружающей среде, выявление влияния, которое оказывают конкретные переменные глобализации на деятельность МСП, создании и тестировании программы мер по оптимизации деятельности МСП в условиях влияния конкретных феноменов глобализации.

Новизна и научная оригинальность исследования состоит в: разработке теоретических и методологических вопросов, касающихся расширения глобализации и ее влияния на устойчивость малых и средних предприятий; реализации оригинального подхода, заключающегося в систематизации конкретных стратегий малых и средних предприятий в глобальной бизнес-среде и подчеркивании роли стратегического партнерства для обеспечения устойчивости малых и средних предприятий; достижении практического подхода – разработке и внедрении оригинальной методики, с помощью которой было осуществлено количественное исследование факторов, влияющих на устойчивость МСП в условиях глобализации; подчеркивании корреляции между переменными, разработке регрессионной модели, для проверки значения глобализации, для руководителей малых и средних предприятий; выявлении последствий глобализации в устойчивом развитии на макроэкономическом и микроэкономическом уровнях; создании и реализации модели менеджмент - маркетинга для малого и среднего бизнеса, для оптимизации деятельности малых и средних предприятий в конкретных условиях феномена глобализации.

Важность научной проблемы, исследуемой в работе включает в себя определение факторов, выражающих влияние глобализации на устойчивость работы МСП. На основании идентификации этих переменных, а также измерения корреляции между ними можно обосновать модель регрессии, выражающую интенсивность и направление этих корреляций. А также определить факторы и степень корреляции, которые обеспечивают основу для плана модели менеджмент – маркетинг для малых и средних предприятий в условиях проявления последствий глобализации.

Теоретическая значимость и ценность работы заключается в определении концепции глобализации, ее размера и влияния на макро и микроэкономическом уровнях. Исследование определило факторы, которые влияют на деятельность МСП в условиях изменений, характеризующих последствия глобализации в настоящее время, позволило идентифицировать и измерить корреляцию между этими факторами и значение глобализации с точки зрения восприятия менеджментом МСП в Республике Молдова. В диссертации подчеркивается программа действий по повышению эффективности и оптимизации маркетинговой деятельности МСП под влиянием факторов определяющих последствия глобализации.

Внедрение и утверждение научных результатов. Основные идеи, выводы и рекомендации, разработанные в диссертации, были одобрены и рекомендованы Обществами с ограниченной ответственностью "Prunean M" и "Grădina Marioarei", Молдова и „Monigom Trading SRL", Румыния, сертификаты внедрения прикреплены к настоящей работе. Результаты прикладных исследований были представлены в Министерство экономики Республики Молдова, Торгово-промышленную палату Республики Молдова для рассмотрения и реализации предложений.

CREȚOIU RALUCA IONELA

**IMPACTUL GLOBALIZĂRII ASUPRA SUSTENABILITĂȚII
ÎNTRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII**

**Specialitatea 521.02
ECONOMIE MONDIALĂ; RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE**

Autoreferatul tezei de doctor în economie

Aprobat spre tipar:

Hârtie ofset. Tipar ofset.

Coli de tipar: 1,5

Format hârtie 60x84 1/16

Tiraj 50ex.

Comanda nr.

SRL "PRINT-CARO"
Str. Mircești 22/2, tel. 022-93-16-53